

Správa o bezpečnosti Slovenskej republiky za rok 2021

1 Úvod

Správa o bezpečnosti Slovenskej republiky za rok 2021 (ďalej len „správa“) bola vypracovaná s cieľom informovania a podpory rozhodovania vlády Slovenskej republiky o bezpečnosti Slovenskej republiky (ďalej len „SR“).

Správa hodnotí vnútorné a vonkajšie bezpečnostné prostredie SR v jednotlivých oblastiach, pričom identifikuje hrozby, ktoré vplývajú na bezpečnosť štátu v roku 2021, a analyzuje ich predpokladaný vývoj.

Správa informuje o prijatých politikách alebo prípadných obmedzeniach v definovaných oblastiach na zachovanie bezpečnosti SR a o opatreniach v rámci prípravy zložiek bezpečnostného systému SR na plnenie úloh.

Na začiatku správy sú uvedené opatrenia a vyhodnotenie ich plnenia, ktoré boli uložené v predchádzajúcich správach.

Plnenie opatrení zo Správy o bezpečnosti SR za rok 2017:

Opatrenie č. 1:

Vypracovať a predložiť na rokovanie vlády SR návrh Konceptie bezpečnostného systému SR.

Zodpovedá: Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, Ministerstvo obrany SR a Ministerstvo hospodárstva SR

Termín: 31. 12. 2019

V júli 2021 bola zriadená medzirezortná pracovná skupina, v rámci ktorej jednotliví členovia predložili návrh štruktúry bezpečnostného systému. Na pokračovanie práce skupiny je potrebné zjednotiť názory na štruktúru bezpečnostného systému, čo je základným predpokladom splnenia úlohy. Pripravuje sa text predmetnej koncepcie. Nový termín plnenia je do 30. 6. 2022.

Opatrenie sa priebežne plní.

Opatrenie č. 2:

Realizovať projekt špecializovaného vzdelávania v oblasti Integrovaného záchranného systému pri prijímaní tiesňových volaní na linku tiesňového volania 112.

Zodpovedá: Ministerstvo vnútra SR

Termín: 31. 12. 2019

V rámci vzdelávania personálu integrovaného záchranného systému bolo vytvorené vzdelávacie stredisko v priestoroch Akadémie Policajného zboru v Bratislave. Projekt vzdelávania v oblasti IZS bol vypracovaný a momentálne sa pripravujú učebné osnovy a obsadenie lektorského zboru.

Opatrenie sa priebežne plní.

Plnenie opatrení zo Správy o bezpečnosti SR za rok 2018:

Opatrenie č. 1:

Vypracovať a predložiť na rokovanie vlády SR návrh Stratégie ochrany pred útokmi bezpilotných prostriedkov v oblasti kritickej infraštruktúry, ochrany súkromia, neoprávneného monitorovania objektov štátneho záujmu, ochrany objektov osobitnej dôležitosti a ďalších dôležitých objektov, nedovoleného prekročenia štátnej hranice alebo narušenia bezletových zón na území SR.

Zodpovedá: Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo financií SR, Ministerstvo obrany SR, Ministerstvo hospodárstva SR a Ministerstvo dopravy a výstavby SR

Termín: do 31. 12. 2021

Policajný zbor vypracoval a dňa 23. decembra 2021 predložil na Úrad vlády SR (ďalej len „ÚV SR“) materiál s názvom *Stratégia ochrany pred neoprávneným používaním bezpilotných*

lietadiel v oblasti kritickej infraštruktúry, ochrany súkromia, neoprávneného monitorovania objektov štátneho záujmu, ochrany objektov osobitnej dôležitosti a ďalších dôležitých objektov, nedovoleného prekročenia štátnej hranice alebo narušenia obmedzených a zakázaných vzdušných priestorov na území Slovenskej republiky. Terminologické úpravy v názve dokumentu vznikli v dôsledku zmien v európskej legislatíve a vznesených pripomienok. Materiál bol prerokovaný v Bezpečnostnej rade SR dňa 18. januára 2022 a dňa 19. januára 2022 bol schválený vládou SR (uznesenie vlády SR č. 48/2022). Hlavným cieľom predmetnej stratégie je znížiť riziko ohrozenia bezpečnosti SR, ktoré predstavuje neoprávnené používanie bezpilotných lietadiel, a to plnením opatrení vedúcich k vybudovaniu systému účinnej ochrany pred neoprávneným používaním bezpilotných lietadiel.

Opatrenie splnené.

Opatrenie č. 2:

Vypracovať analýzu vzdelávania a prípravy v oblasti civilnej ochrany a krízového plánovania na úrovni štátnej správy, samosprávy a v rámci jednotiek na plnenie úloh civilnej ochrany obyvateľstva.

Zodpovedá: Ministerstvo vnútra SR

Termín: 31. 12. 2021

MV SR predložilo na Bezpečnostnú radu SR materiál *Analýza vzdelávania a prípravy v oblasti civilnej ochrany a krízového plánovania na úrovni štátnej správy, samosprávy a v rámci jednotiek na plnenie úloh civilnej ochrany obyvateľstva*, ktorý bol prerokovaný na 143. rokovaní Bezpečnostnej rady SR dňa 18. januára 2022. Analýza pozostáva z dvoch častí. Prvá časť sa zameriava na analýzu vzdelávania pre zamestnancov zabezpečujúcich úlohy na úseku civilnej ochrany v ústredných orgánoch štátnej správy, v mestách a obciach, samosprávach, ktoré do roku 2014 vykonával Vzdelávací a technický ústav civilnej ochrany na Slovensku. Druhá časť Analýzy sa zameriava na súčasný stav v oblasti vzdelávania a prípravy, obsahuje požiadavky okresných úradov na vzdelávacie aktivity, ktoré sa navrhujú aplikovať pri vzdelávaní zamestnancov štátnej správy, samospráv, obcí, právnických a fyzických osôb a podnikateľov.

Opatrenie splnené.

Plnenie opatrení zo Správy o bezpečnosti SR za rok 2019:

Opatrenie č. 1:

Zabezpečiť plnohodnotné hlasové a dátové prepojenie medzi základnými záchrannými zložkami integrovaného záchranného systému na zabezpečenie efektívnejšej výmeny informácií pri riešení stavu tiesne a mimoriadnych udalostí.

Zodpovedá: Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo zdravotníctva SR

Termín: 31. 12. 2020

Plnohodnotné dátové prepojenie systému podpory používaného zložkami Ministerstva vnútra SR a systému podpory používaného Operačným strediskom Záchranej zdravotnej služby je v procese riešenia – v roku 2021 sa podarilo úspešne ukončiť dve fázy dátového prepojenia – prenos čísla volajúceho a napojenie Operačného strediska Záchranej zdravotnej služby na lokalizačnú platformu používanú zložkami Ministerstva vnútra SR.

Opatrenie sa priebežne plní.

Opatrenie č. 2:

Vypracovať a predložiť na rokovanie vlády Slovenskej republiky návrh novej Koncepcie organizácie a rozvoja integrovaného záchranného systému.

Zodpovedá: Ministerstvo vnútra SR, Ministerstvo zdravotníctva SR

Termín: 31. 12. 2021

Koncepcia organizácie a rozvoja integrovaného záchranného systému do roku 2027 bola schválená 30. 3. 2022 uznesením vlády SR č. 226/2022.

Opatrenie splnené.

Opatrenie č. 5:

Predložiť na rokovanie vlády Slovenskej republiky informáciu o výsledkoch práce pracovnej skupiny zriadenej na základe úlohy B.5. uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 485 zo dňa 17. októbra 2018.

Zodpovedá: Ministerstvo hospodárstva SR

Termín: 31. 12. 2021

MH SR dňa 29. 11. 2021 oslovilo zástupcov MV SR, okresných úradov v sídle kraja, VUJE, a. s. a ZMOS, ktorí sú členmi pracovnej skupiny zriadenej na základe úlohy B.5 uznesenia vlády SR č. 485 zo 17. októbra 2018 o zaslanie stanoviska k spracovanej Informácii o výsledkoch práce pracovnej skupiny zriadenej na základe úlohy B.5 uznesenia vlády SR č. 485 zo 17. októbra 2018. Spracovaný materiál bol doručený listom ministra hospodárstva na ÚV SR dňa 20. 12. 2021. Materiál bol zaradený na rokovanie vlády SR dňa 22. 12. 2021 a vzatý vládou SR na vedomie (č. materiálu UV-29879/2021).

Opatrenie splnené.

Plnenie ďalších opatrení zo *Správy o bezpečnosti SR za rok 2019*, ktorých termín splnenia je až koniec 2022, sa vyhodnotia v správach o bezpečnosti SR za príslušný rok.

Plnenie opatrení zo *Správy o bezpečnosti SR za rok 2020*:

Opatrenia č. 1 a č. 2 boli premietnuté do uznesenia Bezpečnostnej rady SR.

Opatrenie č. 1:

Zorganizovať stretnutie tajomníka Bezpečnostnej rady SR s predsedami bezpečnostných rád krajov resp. prednostami okresných úradov v sídle kraja a vedúcimi zamestnancami odborov krízového riadenia a zástupcami Sekcie krízového riadenia Ministerstva vnútra SR (sekretariát Ústredného krízového štábu) s cieľom vyhodnotenia komunikácie počas krízovej situácie a návrhov na zlepšenie

Zodpovedá: tajomník Bezpečnostnej rady SR

Termín: do 30. septembra 2021

Stretnutie tajomníka Bezpečnostnej rady SR s predsedami bezpečnostných rád krajov resp. prednostami okresných úradov v sídle kraja a vedúcimi zamestnancami odborov krízového riadenia a zástupcami Sekcie krízového riadenia Ministerstva vnútra SR sa uskutočnilo dňa 22. septembra 2021 v Banskej Bystrici. Na stretnutí boli diskutované nedostatky vyplývajúce z riadenia krízovej situácie počas pandémie, príprava Koncepcie bezpečnostného systému SR a prítomní boli oboznámení s poznatkami a nedostatkami, ktoré vyplynuli z kontroly bezpečnosti štátu z úrovne Úradu vlády SR. Nedostatkami, s ktorými sa stretli okresné úrady v sídle kraja počas pandémie, boli predovšetkým problematická krízová komunikácia a spätná väzba, zasadanie zložiek opakovane k rovnakej veci, nejednoznačnosť v kompetenciách predsedov bezpečnostných rád kraja a k nižším stupňom orgánov krízového riadenia. Veľkým problémom bolo tiež personálne obsadenie funkcií, vymožitelnosť pracovných príkazov a povinností, karanténne zariadenia, ako aj riešenie správnych deliktov a pod.

Opatrenie splnené.

Opatrenie č. 2:

Zorganizovať stretnutie tajomníka Bezpečnostnej rady SR s predsedami výborov Bezpečnostnej rady SR s cieľom diskusie na tému „Hybridné hrozby ako potenciálna agenda výborov Bezpečnostnej rady SR“

Zodpovedá: tajomník Bezpečnostnej rady SR

Termín: do 30. septembra 2021

Stretnutie tajomníka Bezpečnostnej rady SR s predsedami výborov Bezpečnostnej rady SR s cieľom diskusie na tému „Hybridné hrozby ako potenciálna agenda výborov Bezpečnostnej rady SR“ nebolo doposiaľ uskutočnené. Stretnutie sa odkladá z dôvodu prípravy Koncepcie bezpečnostného systému SR a Akčného plánu koordinácie boja proti hybridným hrozbám na roky 2022 až 2024. Uskutočnili sa čiastočne bilaterálne neoficiálne stretnutia s jednotlivými predsedami, ktorí sa zúčastnili zasadnutia Bezpečnostnej rady SR pri predkladaní materiálov v ich kompetencii. Navrhované stretnutie privítali.

Opatrenie sa priebežne plní.

2 Charakteristika bezpečnostného prostredia

2.1 SR v širšom bezpečnostnom prostredí

Globálne bezpečnostné prostredie sa v roku 2021 ďalej zhoršovalo. Charakterizovala ho rastúca nestabilita, pokračujúca erózia multilateralizmu a medzinárodnoprávných rámcov, vysoká dynamika a nízka miera predvídateľnosti. Bezpečnostné hrozby a výzvy boli komplexné a mnohvrstevné – predstavovali tradičné otvorené ozbrojené konflikty, hrozby silou alebo použitia sily, používanie širokej (hybridnej) škály rôznorodých nástrojov nevojenského charakteru vrátane ekonomických, kybernetických a dezinformačných. Na úroveň globálnej bezpečnosti mali vplyv aj aktivity autokratických režimov hrubo potláčajúcich základné ľudské práva a slobody, ako aj krehké a nestabilné štáty neschopné zaistiť bezpečnosť svojich občanov, pretrvávajúca pandémia COVID-19 a v neposlednom rade pokračujúce globálne zmeny klímy. Všetky tieto a ďalšie bezpečnostné hrozby a výzvy prebiehali a prejavovali sa na pozadí prehlbujúceho sa geopolitického mocenského súperenia, rýchlo sa vyvíjajúcich nových technológií, narušenia svetového usporiadania a európskej bezpečnostnej architektúry založených na spoločných pravidlách, dohodnutých princípoch, záväzkoch a medzinárodných inštitúciách. To všetko malo dosahy na bezpečnosť SR, Európy a celej euroatlantickej oblasti, ako aj jej bezprostredného východného a južného susedstva.

Najväčšou výzvou v bezprostrednom susedstve SR bol aj v roku 2021 pretrvávajúci konflikt na východe Ukrajiny a pokračujúca okupácia Krymu zo strany Ruskej federácie. Ukrajina v roku 2021 čelila sústavnému politickému a vojenskému tlaku zo strany Ruska, otvorenému porušovaniu svojej zvrchovanosti a územnej celistvosti a spochybňovaniu práva na slobodnú voľbu svojho zahraničnopolitického smerovania. Neodôvodnené výrazné zhromažďovanie ruských ozbrojených síl v blízkosti hraníc s Ukrajinou vyústilo koncom roka 2021 do vážneho rastu napätia. Situáciu sa nepodarilo deeskalovať ani napriek otvoreniu viacerých foriem dialógu s Ruskom (USA, NATO, OBSE). Rusko pokračovalo aj v snahe obnoviť a rozšíriť svoje sféry vplyvu (de facto kontroluje Bielorusko) a používalo hrozby silou, kybernetické útoky, informačné a hybridné aktivity, ktoré vážne ohrozovali bezpečnosť v Európe.

V druhej polovici roka 2021 došlo **na vonkajšej severovýchodnej hranici Európskej únie** (ďalej len „EÚ“) s **Bieloruskom k prudkému nárastu migračného tlaku** prostredníctvom občanov tretích krajín (pochádzajúcich z Blízkeho východu). Išlo o hybridnú operáciu Bieloruska voči EÚ vo forme umelo vyvolanej nelegálnej a riadenej migrácie do EÚ ako odpoveď na sankcie EÚ.

Gruzínsko a Moldavsko sa aj v roku 2021 museli naďalej vyrovnávať s dôsledkami straty kontroly nad časťami vlastného územia z dôvodu aktivít Ruskej federácie. Vo väzbe na druhú vojnu o Náhorný Karabach v r. 2020 aj v r. 2021 pretrvávala napätá situácia medzi Arménskom a Azerbajdžanom. Zhoršujúce sa vzťahy s Ruskom ilustruje aj nárast vyhostených ruských diplomatov z členských krajín EÚ vrátane SR.

Nadalej pretrvávali problémy na **západnom Balkáne**, kde sa vnútroštátne aj medzištátne vzťahy polarizovali na báze etnickej príslušnosti, stagnoval európsky integračný proces a s ním spojené reformy. K nestabilite v regióne zároveň prispievali hybridné aktivity Ruska.

Aj južné susedstvo EÚ čelilo viacerým výzvam. Mnohé štáty afrického kontinentu a osobitne v regióne Sahelu boli aj v roku 2021 ohrozované pretrvávajúcimi hrozbami terorizmu a násilného extrémizmu, obchodu s ľuďmi či organizovaného zločinu, ktoré sprevádzali prebiehajúce ozbrojené konflikty. Veľmi negatívnym trendom je pôsobenie polovojenských skupín v Afrike, osobitne v Mali, Stredoafrickej republike a Líbyi. Pokračovali aktívne konflikty na Blízkom východe a v regióne Zálivu. Tieto a ďalšie bezpečnostné hrozby a výzvy vyhánali ľudí z ich domovov a vyvolávali nelegálnu migráciu smerujúcu predovšetkým do Európy.

Výrazne sa zmenila situácia v Afganistane po tom, ako militantné hnutie Taliban paralelne s odchodom vojenskej misie NATO obsadilo celú krajinu. Následné výrazné oslabenie prítomnosti medzinárodného spoločenstva v krajine vyvolalo obavy z možného nárastu hrozby terorizmu, humanitárnej katastrofy a súvisiacej novej migračnej vlny.

Globálne súperenie sa naplno prejavilo aj v regióne Indopacifiku. Čína sa čoraz viac prejavovala ako systémový rival, ktorý posilňuje svoju ekonomickú, technologickú a vojenskú silu a snaží sa aktívne vo svoj prospech meniť globálne normy a asertívne sa presadzovať v regióne.

Silným nástrojom vplyvu Ruska bola schopnosť aktívnej práce s proruským sentimentom v niektorých krajinách bývalého východného bloku a sofistikovaná schopnosť vedenia **ofenzívnych informačných kampaní** zameraných na ovplyvnenie verejnej mienky v prospech ruských naratívov, čo bolo viditeľné aj v SR. V tejto súvislosti ruské veľvyslanectvo v SR a príslušníci ruských spravodajských služieb pokračovali v kontaktoch a skrytej podpore proruských médií a organizácií. Činnosť čínskych spravodajských služieb svojím rozsahom a intenzitou výraznejšie neprekračovala doterajší rámec a zameriavala sa predovšetkým na vplyvové aktivity, ku ktorým možno zaradiť šírenie čínskej propagandy a snahy o účelové nadväzovanie kontaktov s verejne činnými predstaviteľmi SR.

V nasledujúcom období **sa očakáva zhoršenie bezpečnosti v Európe aj vo svete** v dôsledku vojenskej agresie Ruska voči Ukrajine. Ruská interpretácia vojny ako konfliktu so Západom neprináša výhľad na zlepšenie vzťahov v krátkodobom horizonte. Táto vojna posilní silovú politiku, konfrontácie medzi štátmi, ďalšiu eróziu multilateralizmu, zvýši výdavky na obranu a zbrojenie. Môže tiež spôsobiť aj nové ohniská napätia či separatizmu vo svete. Priamymi dôsledkami konfliktu budú humanitárna, migračná, energetická a aj potravinová kríza, ktoré opäť vytvoria záťaž na kapacity krízového manažmentu v SR. Potenciálne nie je možné vylúčiť ani zásadnejšiu ekonomickú a finančnú krízu. Rusko nebude dôveryhodným partnerom v existujúcich medzinárodných štruktúrach, ale zrejme sa posilní rusko-čínska spolupráca. Na druhej strane, agresia Ruska posilní jednotu, solidaritu a akcieschopnosť EÚ (zvýšenie medzinárodnej váhy EÚ), snahy o energetickú nezávislosť a tiež odstrašujúce a obranné schopnosti Aliancie (nový impulz pre transatlantickú spoluprácu). Očakáva sa pokračovanie mocenského súperenia, a to najmä medzi USA a Čínou. Zároveň sa, ako následok eskalácie napätia v Európe (bezpečnostný, humanitárny, energetický a ekonomický aspekt), spomalí trend presunu svetového zahranično-politického záujmu do oblasti Indopacifiku. Vysoko pravdepodobné je pokračovanie intenzívnych hybridných a informačných aktivít a kybernetických útokov.

Rovnako je možné predpokladať zastavenie globálnej pandémie, avšak očakávaná obnova ekonomiky môže byť výrazne ohrozená v dôsledku dosahov situácie na Ukrajine.

2.2 Ústavné zriadenie, verejný poriadok, bezpečnosť osôb a majetku

Z pohľadu hodnotenia potenciálnych **teroristických hrozieb** pre SR bola bezpečnostná situácia na území SR pokojná. V roku 2021 nedošlo k žiadnym rizikovým aktivitám, ktoré by súviseli s islamisticky motivovaným terorizmom, resp. ktoré by predstavovali bezprostrednú teroristickú hrozbu pre SR a jej obyvateľov. V uplynulom roku neboli zaznamenané ani udalosti, ktoré by naznačovali zmenu dlhodobu umierneného charakteru moslimskej komunity žijúcej v SR.

V Európe predstavujú najväčšie bezpečnostné riziko z pohľadu terorizmu aj naďalej aktivity samoradikalizovaných individuálnych útočníkov ovplyvnených džihadistickou propagandou. Pretrvávajúca masívna mediálna propaganda teroristických skupín Al-Káida a tzv. Islamský štát, ich predstaviteľov, odnoží a spriaznených skupín, ako aj pokračujúca medializácia a propagácia úspešných útokov a velebenie útočníkov na sociálnych sieťach, majú stále silný radikalizačný a mobilizačný potenciál. Z uvedeného dôvodu aj v roku 2021 na území SR platil II. stupeň teroristického ohrozenia.

Bezpečnostná situácia v SR **na úseku boja proti extrémizmu** bola v roku 2021 výrazne ovplyvnená pandémiou. V hodnotenom období aktivity predstaviteľov slovenskej pravicovo-extrémistickej (ďalej len „PEX“), ako aj ľavicovo-extrémistickej (ďalej len „LEX“) scény nepredstavovali priame ohrozenie ústavného zriadenia a verejného poriadku SR.

Predstavitelia **slovenských PEX subjektov** v roku 2021 vyvíjali aktivity, ktoré mali viesť ku stabilizácii ich členskej základne a k posilneniu politického a spoločenského vplyvu. Na tento účel aktívne využívali sociálne siete, ale aj organizovali protestné protivládne zhromaždenia, pričom najväčšiu pozornosť venovali pretrvávajúcej pandémii, a to prezentovaním kritického a odmietavého postoja k prijatým protiepidemickým opatreniam. Spochybňovali závažnosť COVID-19, potrebu testovania a v neposlednom rade aj bezpečnosť vakcín, pričom ich argumentácia vychádzala z rôznych konšpiračných teórií, zavádzajúcich a nepravdivých informácií. V oblasti extrémizmu pokračovali snahy krajne pravicových subjektov o etablovanie sa na politickej scéne aj s využitím bývalých príslušníkov ozbrojených síl SR (ďalej len „OS SR“).

Aktivity predstaviteľov slovenskej LEX scény v roku 2021 boli najviditeľnejšie predovšetkým v online priestore s dôrazom na ideologickú interpretáciu spoločensky diskutovaných tém. Zahraničná spolupráca prebiehala predovšetkým formou virtuálnej podpory.

V najbližšej budúcnosti možno očakávať, že predstavitelia z extrémistického prostredia budú aj naďalej zneužívať frustráciu obyvateľstva v dôsledku zdravotných, sociálnych a ekonomických dosahov rôznych udalostí na to, aby šírené extrémistické názory a prejavy nachádzali čo najširšie porozumenie, ale aj aktívnu odozvu medzi obyvateľstvom.

Na bezpečnostné prostredie SR mal vplyv aj **kontinuálny nárast hybridných aktivít a vplyvových operácií**, ktoré vykonávali subjekty tzv. antisystémového a antidemokratického spektra, štátne a neštátne subjekty naviazané na cudzích štátnych aktéroch za využitia širokospektrálnej a podprahovej formy prostredníctvom rôznych komunikačných a informačných sietí. Vo veľkej miere využívali rast tzv. antisystémových nálad a názorovej polarizácie v spoločnosti, ktorú do značnej miery umocňovala dezinformačná kampaň proti opatreniam na zamedzenie šírenia pandémie.

V prostredí sociálnych sietí vzniklo viacero občianskych iniciatív, ktorých jedinou agendou bolo odmietanie protiepidemických opatrení prijatých vládou SR. Nesúhlas s protiepidemickými opatreniami sa snažili preniesť z virtuálneho prostredia do reálneho života organizovaním rôznych foriem nátlakových akcií namierených proti predstaviteľom odbornej a občianskej verejnosti. Napätie sa prejavovalo aj stupňujúcou sa mierou verbálnej agresivity a nenávisťných prejavov jednotlivých prispievateľov v online priestore. Došlo

k viacerým prípadom vyhrážok fyzickým násilím alebo fyzickou likvidáciou voči predstaviteľom vlády SR, orgánom štátnej a verejnej správy, príslušníkom vedeckej komunity a bezpečnostných zložiek. K záveru roka 2021 bola na sociálnych sieťach v centre pozornosti aj obranná dohoda s USA spojená s kritikou vlády SR a prezidentky SR. Pandémia COVID-19, očkovanie, protiepidemické opatrenia a obranná dohoda s USA boli pre antisystémovú časť spoločnosti zástupné témy, na ktorých sa snažili podkopávať fungovanie vlády.

Nelegálna migrácia na území SR vzrástla medziročne o 474 osôb z 1 295 v roku 2020 na 1 769 v roku 2021, t. j. o 36,6 %, pričom nárast bol v oboch hlavných kategóriách – neoprávnený pobyt aj neoprávnené prekročenie štátnej hranice.

Činnosť organizovaných prevádzачských skupín pôsobiacich v slovensko-ukrajinskom pohraničí sa zameriavala okrem prevádzania cudzích štátnych príslušníkov najmä na pašovanie cigariet a omamných látok. Počet neoprávnených príchodov na územie SR z Ukrajiny bol niekoľkonásobne nižší v porovnaní s počtom nelegálnych migrantov vstupujúcich na územie SR z Maďarska. SR bola nelegálnymi migrantmi využívaná primárne ako tranzitná krajina, pričom pokračovali sofistikované, resp. pseudolegálne formy migrácie. Pretrvával záujem štátnych príslušníkov tretích krajín o zneužitie legálnych spôsobov vstupu na územie SR s cieľom získať oprávnenie na voľný pohyb v rámci Schengenského priestoru. Najčastejšie išlo o možnosti získať prechodný pobyt v SR na podnikanie, štúdium alebo pri uzatváraní účelových manželstiev.

V roku 2021 bolo na území SR podaných 370 **žiadostí o udelenie azylu** (z toho 40 opakovaných), čo oproti roku 2020 predstavuje nárast o 31 %. Medzi krajiny s najväčším počtom žiadostí patrili Maroko, Afganistan, Alžírsko, India, Líbya a Sýria. V hodnotenom roku migračný úrad udelil azyl 29 cudzincom, čo predstavuje nárast o 164 %, a poskytol doplnkovú ochranu 13 cudzincom, čo predstavuje pokles o 52 %. Bolo možné zabezpečiť väčší počet vyslaní zamestnancov migračného úradu do tzv. azylových podporných tímov EASO. Situácia v oblasti azylovej problematiky v SR bola v roku 2021 stabilizovaná.

Z hľadiska vývoja **celkovej úrovne kriminality** možno aj rok 2021 vnímať všeobecne pozitívne, pretože trend poklesu počtu zistených trestných činov v rámci posledných rokov pokračoval aj naďalej. V hodnotenom roku bolo zistených 50 915 trestných činov (o 3 333 menej ako v roku 2020). Celková úroveň ich objasnenosti poklesla na úroveň 59,47 % (pokles o 0,83 %).

V oblasti **boja proti organizovanej kriminalite** pokračovalo odhaľovanie a vyšetrovanie **korupčných schém**. Ich páchatelia sústavne za poskytnuté úplatky zabezpečovali rozhodovanie trestných vecí v konaniach na súdoch a prokuratúrach podľa predstáv obžalovaných alebo odsúdených osôb, a to v nadväznosti na zistenia v zrealizovaných korupčných prípadoch. Rovnako pokračovalo dokumentovanie a vyšetrovanie trestnej činnosti skupiny tvorenej osobami z ozbrojených bezpečnostných zborov. Predmetom protiprávneho konania bolo získavanie finančného profítu ovplyvňovaním trestného konania alebo zabezpečenie, aby trestné konanie nebolo vedené, resp. začaté. Niektoré takéto prípady boli v roku 2021 ukončené návrhom na podanie obžaloby, prípadne iným spôsobom podľa Trestného poriadku.

Vzhľadom na túto situáciu bola Bezpečnostnou radou SR vytvorená odborná pracovná skupina *Pre obnovu dôvery v právny štát*. Jej cieľom bolo zanalyzovať, vyhodnotiť a navrhnúť nástroje na zvýšenie záruk zákonnosti a ústavnosti pri plnení úloh bezpečnosti a poriadku v spoločnosti jednotlivými zložkami štátu. Výsledkom odbornej pracovnej skupiny bola príprava 17-tich návrhov týkajúcich sa napríklad fungovania prokuratúry, inšpekcie, spôsobu voľby Policajného prezidenta a riaditeľa Úradu inšpekčnej služby, ako aj novelizácie trestných kódexov.

Organizované formy zločinu v SR sa v roku 2021 zameriavali predovšetkým na ekonomickú a drogovú kriminalitu, ktoré sú dlhodobo hlavnými zdrojmi nelegálnych príjmov.

V rámci závažnej **ekonomickej trestnej činnosti** sa organizované skupiny zamerali najmä na daňové a subvenčné podvody, podvody so spotrebnými daňami, pašovanie vysokozdaniteľných tovarov, machinácie vo verejných obstarávaníach predraženými dodávkami tovarov a služieb pre štát a samosprávu. S páchatelmi v niektorých prípadoch za úplatok spolupracovali zástupcovia štátnych a kontrolných orgánov. Tí napomáhali trestnú činnosť organizovať, príp. mariť jej odhaľovanie, alebo rozhodovali o výbere dodávateľa, preplatení fiktívnych či predražených dodávok tovarov a služieb, vydávaní povolení a poskytovaní dotácií.

Rok 2021 bol v oblasti **drogovej kriminality** poznamenaný dôsledkami ochorenia COVID-19 v globálnom meradle, čo sa prejavilo znížením alebo sťažením dostupnosti omamných a psychotropných látok a následne zmenami osvedčených postupov a správania konzumentov, ako aj páchatelov drogovej trestnej činnosti. Na slovenskej drogovej scéne dochádzalo kontinuálne k nárastu významu kuriérskych a zásielkových služieb a informačných a komunikačných technológií. Z omamných a psychotropných látok boli naďalej najčastejšie zneužívané marihuana a metamfetamín, pričom naďalej klesal záujem konzumentov o heroín. Taktiež bol zaznamenaný rast aktivít užívateľov zameraných na dovoz a distribúciu nových psychoaktívnych látok, ako aj syntetických opiátov a opioidov, napr. fentanylu. Stúpil aj záujem o lieky používané na liečbu depresie, potlačenie bolesti a úzkosti, napr. Tramadol, Tramal a pod. Účinky nových psychoaktívnych látok sú oproti účinkom klasických omamných a psychotropných látok mnohonásobne silnejšie, avšak nie sú známe krátkodobé ani dlhodobé dôsledky ich užívania na ľudský organizmus. V priebehu roku 2021 bolo na území Slovenska zaistených viac ako 20 druhov látok zo skupiny nových psychoaktívnych látok. V oblasti farmaceutickej kriminality, hlavnými dodávateľmi liečiv a látok s anabolickým a iným hormonálnym účinkom boli aj v roku 2021 laboratória a firmy pôsobiace mimo územia Slovenskej republiky ponúkajúce svoje produkty predovšetkým prostredníctvom internetového predaja, prípadne rôznych aplikácií v informačných a komunikačných médiách.

Na úseku **boja proti nelegálnej výrobe, držbe a obchodovaniu so zbraňami, strelivom, muníciou a výbušnami** pokračovalo využívanie legislatívnych medzier. Tie umožňovali legálnym spôsobom predávať upravené zbrane kategórie A, B, C na zbrane typu flobert, novovyrobené zbrane flobert alebo plynové zbrane vyrobené z kvalitných materiálov. Tieto zbrane, tzv. zbraňové prekurzory, sú veľmi ľahko reaktivovateľné a stali sa náhradou za expanzné zbrane.

Do ďalšieho obdobia sa očakáva zvýšenie dopytu po týchto tzv. zbraňových prekurzoroch, ich reaktiváciu alebo úpravu (na strelbyschopné) a využívanie pri páchaní trestnej činnosti. Pravdepodobne bude dochádzať aj ku krádežiam legálnych strelných zbraní, munície a výbušnín, ktoré budú následne využívané na páchanie trestnej činnosti. Očakáva sa aj zvýšený nárast používania počítačovej siete Darknet na obchodovanie so zbraňami, muníciou a výbušnami.

V oblasti **environmentálnej bezpečnosti a v oblasti protiprávnych aktivít s nebezpečnými materiálmi** (CBRN) pretrváva hrozba použitia chemických, biologických, rádioaktívnych alebo jadrových materiálov. V roku 2021 došlo k prípadom, keď sa tieto nebezpečné materiály ocitli na území SR mimo regulárnej kontroly alebo sa objavili pokusy o dovoz nebezpečných materiálov na územie SR z územia Ukrajiny. Hrozbou sa ukázala aj problematika týkajúca sa nelegálnych aktivít s odpadmi, najmä protiprávne ukladanie a likvidácia odpadov, vrátane odpadov dovážaných zo zahraničia. Odhalená bola medzinárodná organizovaná trestná činnosť, pričom išlo o dovoz odpadov (vrátane medicínskeho) zo západnej a južnej Európy na územie SR. S tým súvisí aj ekonomická trestná

činnosť a rozsiahle korupčné aktivity. Ďalšou prítomnou bezpečnostnou hrozbou, ktorá je dlhodobo signalizovaná aj zahraničnými partnermi, bola problematika nelegálnych obchodov s ohrozenými druhmi rastlín a živočíchov.

Z hľadiska **mimoriadnych udalostí**, ktoré eviduje Centrálne monitorovacie a riadiace stredisko, bolo za rok 2021 zaznamenaných celkovo 400 mimoriadnych udalostí (ďalej len „MU“). V porovnaní s minulým rokom evidujeme o 137 MU menej. Najviac MU bolo spôsobených povodňami, išlo až o 262 prípadov, čo tvorí 66 % všetkých MU. Ďalej nasledujú: únik nebezpečnej látky, požiar veľkého rozsahu, nález neznámej látky, nahlásenie nástražného výbušného systému, zosuv pôdy, dopravná nehoda veľkého rozsahu, veterná smršť, snehová kalamita a havarijný stav mosta – cesty.

Vyhlásených **mimoriadnych situácií** (ďalej len „MS“) bolo v roku 2021 63, čo je menej v porovnaní s rokom 2020 (90). MS boli vyhlásené v kategórii povodne, zosuvy pôdy, požiar veľkého rozsahu, veterná smršť, snehová kalamita, havarijný stav mosta – cesty a v kategórii „iné“ – nedostatočná kapacita krematória, pandémie COVID-19, prepadnutá strecha domu a hrozba zrútenia múru na cestu.

Zo správ o bezpečnosti krajov vyplýva, že v roku 2021 bol kvôli prijatým protiepidemickým opatreniam naďalej obmedzený výkon protipožiarnych kontrol v rámci štátneho požiarného dozoru, ako aj vykonávanie preventívno-výchovných aktivít. Narástla aj ekonomická kriminalita, čo súviselo s vývojom spoločenskej, krízovej a pandemickej situácie, ktorá motivovala páchatel'ov k páchaniu tejto trestnej činnosti. Pandemicke vlny so sebou zakaždým priniesli enormný nápor na kapacitné aj pracovné možnosti zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti. Problémy nastávali najmä v oblasti nedostatku zdravotníckeho personálu schopného ošetrovať pacientov s ťažkým priebehom ochorenia a v oblasti nedostatku lôžkových kapacít. Z hľadiska životného prostredia kraje zaznamenali najväčšie riziko znečisťovania povrchových vôd a vytváranie skládok odpadov v blízkosti vodných tokov. Najväčšie množstvo mimoriadnych udalostí bolo vplyvom prudkých privalových dažďov striedajúcich sa s obdobiami sucha.

Z hľadiska **kontroly bezpečnosti štátu** z úrovne Úradu vlády SR boli kontroly zamerané na krízové riadenie vo vybraných orgánoch miestnej štátnej správy a samosprávy Košického kraja a na oblasť civilnej ochrany vo vybraných orgánoch miestnej štátnej správy Trenčianskeho kraja. Bol zistený nesúlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi a internými normami najmä v oblasti činnosti bezpečnostných rád. V oblasti civilnej ochrany boli zistené nedostatky hlavne v rozsahu spracovania a aktualizácií analýz územia z hľadiska vzniku možných mimoriadnych udalostí, v precvičovaní plánov ochrany obyvateľstva a v aktualizácii povodňových plánov. Nedostatky vyplývali predovšetkým z nedôsledného aplikovania ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov pri spracovávaní vecne príslušnej dokumentácie.

V roku 2021 Centrálne monitorovacie a riadiace stredisko vydalo 73 príkazov na výjazd, resp. na vykonanie rozboru pre Kontrolné chemické laboratóriá civilnej ochrany (KCHL CO).

Koordináčne strediská integrovaného záchranného systému (ďalej len „koordináčne strediská“) zaznamenali za rok 2021 spolu 905 918 volaní na jednotné európske číslo tiesňového volania 112, čo predstavuje pokles o 10,33 % oproti roku 2020, z toho bolo 60,44 % volaní oprávnených. Najvyťaženejším koordináčnym strediskom zostali Košice so 181 356 volaniami; najmenej vyťaženeým bolo koordináčne stredisko Trenčín so 74 953 volaniami. Okrem tiesňových volaní koordináčne strediská prijali v roku 2021 aj 19 904 tiesňových SMS a 3 074 volaní eCall.

V roku 2021 prebehol projekt upgrade technologického vybavenia systému podpory, ktorý pozostával z obmeny 412 kusov pracovných staníc na koordináčnych strediskách, operačných strediskách a hasičských stanicích. Upgrade tiež pozostával z prechodu na novú verziu systému podpory a naviazaných podporných systémov.

Na úseku **dopravnej nehodovosti** bol v roku 2021 od vzniku SR zaevidovaný najnižší počet ťažko zranených osôb, druhý najnižší počet dopravných nehôd, ľahko zranených osôb a tretí najnižší počet usmrtených osôb. Celkovo bol zaznamenaný pokles v počte ťažko zranených osôb a dopravných nehôd zavinených pod vplyvom alkoholu.

Pri cestnej premávke bola v roku 2021 identifikovaná hrozbou v súvislosti s pandemiou možnosť personálneho deficitu pri riadení tunelov s možným následkom úplného uzavretia diaľničných úsekov s tunelom a následný kolaps dopravy na regionálnej úrovni.

Stav bezpečnostnej situácie **v obvode železničných dráh** môžeme hodnotiť ako stabilizovaný. V roku 2021 bolo zistených celkovo 488 trestných činov, z ktorých bolo 258 objasnených (52,9 %).

Negatívne dôsledky pandémie boli zaznamenané aj **v sektore železničnej dopravy**. Prejavilo sa to zvýšenou agresivitou cestujúcich, nárastom počtu prípadov nerešpektovania zavedených opatrení a nárastom počtu verbálnych aj fyzických útokov na vlakový personál.

Pandémia sa **v oblasti leteckej dopravy** prejavila výrazným znížením letovej prevádzky. Naďalej pretrvával problém úmyselného ožarovania lietadiel lasermi (33 hlásení). Ďalšou pretrvávajúcou problémovou oblasťou boli bezpilotné letecké systémy a integrácia ich prevádzky do civilnej leteckej prevádzky.

V sieťach elektronických komunikácií boli identifikované významné bezpečnostné incidenty, ktoré boli zapríčinené technickou poruchou na zariadeniach v sieti registrovaných podnikov, externým zlyhaním spôsobeným prerušením optických trás, prerušením zahraničnej konektivity a prípadmi úmyselných DDoS útokov na virtuálne servery webhostingu.

V hodnotenom období **justičná stráž** na základe písomného príkazu sudcu zadržala a dodala do výkonu väzby alebo výkonu trestu odňatia slobody 67 osôb. V roku 2021 bolo zaznamenaných 137 prípadov oznámení o uložení nástražných výbušných systémov v objektoch súdov, v ktorých zabezpečuje ochranu poriadku a bezpečnosti justičná stráž, pričom všetky oznámenia boli vyhodnotené negatívne.

V roku 2021 bolo v zbore zaevidovaných 2 318 mimoriadnych udalostí (z toho 1 258 prípadov spojených s pandemiou). Medzi najzávažnejšie mimoriadne udalosti patrili dva prípady vzdialenia sa odsúdených z pracovísk, 12 prípadov samovrážd obvinených a odsúdených a tri prípady samovraždy príslušníkov zboru. Všeobecnú situáciu možno v ústavoch v roku 2021 považovať za stabilizovanú.

Na úseku kritickej infraštruktúry boli plnené koncepčné a operatívne úlohy v oblasti zisťovania a vyhodnocovania stavu ochrany prvkov kritickej infraštruktúry a jej podsektorov. Na podnet gestorov sektorov kritickej infraštruktúry bol aktualizovaný zoznam prvkov kritickej infraštruktúry.

V roku 2021 sa neobjavili žiadne mimoriadne udalosti ani okolnosti, s výnimkou dôsledkov globálnej pandémie, ktoré by narušili **systém zabezpečenia ochrany utajovaných skutočností**. Vzhľadom na stupňovanie napätia v blízkosti ukrajinských hraníc sa však zvýraznila potreba pracovať na vylepšení praktickej stránky prenosu utajovaných skutočností medzi niektorými ústrednými orgánmi štátnej správy navzájom, ako aj vo vzťahu k NATO. SR prostredníctvom Národného bezpečnostného úradu (ďalej len „NBÚ“) kontinuálne pokračovala v optimalizácii previerkového procesu a zintenzívňovala spoluprácu s partnerskými organizáciami, čoho výsledkom je jeho efektívnejší a dynamickejší výkon.

Rok 2021 priniesol aj zintenzívnenie spolupráce NBÚ s USA z dôvodu nevyhnutnosti uzavretia novej bezpečnostnej zmluvy medzi vládami oboch krajín o vzájomnej ochrane utajovaných skutočností. V oblasti bilaterálnych medzinárodných zmlúv boli v hodnotenom období uzatvorené zmluvy s Maltskou republikou a Spojenými arabskými emirátmi.

2.3 Ekonomika, sociálno-zdravotná oblasť a životné prostredie

Slovenská ekonomika sa pomerne rýchlo spamätala z prvotného šoku pandémie a v minulom roku vzrástla, nie však na predkrízovú úroveň. Ekonomiku zachraňoval predovšetkým domáci dopyt, pričom spotreba domácnosti by stúpila aj viac, nebyť šírenia pandémie na začiatku a konci roka.

Inflácia v roku 2021 dosiahla 3,2 %. Za prudký rast cien v druhom polroku boli zodpovedné prevažne ponukové faktory – kumulovaný rast cien pohonných látok a stavebných materiálov, ako aj jednorazové vplyvy zvýšenia dane z tabaku a zrušenia školských obedov zdarma. Na konci roka výraznejšie rástli aj ceny potravín, najmä pečiva, čo odrážalo vyššie vstupné ceny energií a surovín.

Trh práce zostal v pomerne dobrom stave a efekt pandémie sa prejavil len v miernom náraste miery nezamestnanosti na úroveň 6,9 %. K rastu zamestnanosti prispievali najmä služby. Paradoxne, pandémia zvýšila nesúlad medzi ponukou a dopytom na trhu práce. Záujem firiem o pracovníkov sa postupne zvyšoval, nájst' kvalifikovanú pracovnú silu bol však problém. Celkovo na trhu práce stále chýbalo vyše 40 tis. pracovníkov v porovnaní s obdobím pred pandemiou.

Export tovarov a služieb sa čiastočne zotavil, no veľké problémy spôsobil nedostatok komponentov (v kľúčovom automobilovom priemysle) a vysoké ceny výrobných vstupov na konci roka. Počas jari a leta export spolu s priemyselnou výrobou negatívne ovplyvňovali HDP hlavne z dôvodu narušených dodávateľských reťazcov. Výrobu z minulých období, ktorá išla do zásob, sa sčasti podarilo exportovať v poslednom štvrtroku, no vysoké ceny energií negatívne ovplyvnia slovenský priemysel v roku 2022.

Napriek pretrvávajúcej pandémie a jej negatívne vplyvu možno skonštatovať, že **bankový sektor** krízu zvládol a finančná stabilita nebola narušená. Veľká časť finančných ťažkostí firiem a domácností bola iba dočasná a bolo ich možné efektívne zmierniť odkladom splátok. Po ukončení odkladu sa dnes už prevažná väčšina úverov bez problémov spláca. Tento priaznivý vývoj v oblasti kreditného rizika podporil návrat ziskovosti bankového sektora na vyššie úrovne. Banky počas uplynulého roka posilnili aj svoju kapitálovú pozíciu.

S postupným odznievaním pandémie COVID-19 sa do popredia opäť dostávali rastúce nerovnováhy na **trhu bývania a jeho financovania**. Rast cien hypoték sa opäť začal zrýchľovať až na dvojciferné medziročné tempo. S touto vysokou dynamikou bolo spojené aj zrýchlenie rastu zadlženosti domácností a cien nehnuteľností, ktoré patrí k najvyšším aj v medzinárodnom porovnaní. Riziká s rastom zadlženosti sú zmierňované limitmi pri poskytovaní úverov.

Závislosť SR na primárnych energetických zdrojoch ako jadrové palivo (100 %), zemný plyn (98 %) a ropa (99 %) bola v porovnaní s rokom 2020 na rovnakých hodnotách okrem uhlia (70 %), v ktorom nastal pozitívny pokles o 5 %. Pokles 5 % je zaznamenaný aj vo vykryvaní domácej spotreby (65 %) ťažbou hnedého uhlia a lignitu. Domáca ťažba hnedého uhlia a lignitu má klesajúcu tendenciu a je takmer výhradne určená na výrobu v Elektrárni Nováky. V roku 2021 pokračoval útlmový program pre uhoľné baníctvo a dochádza k postupnému ukončeniu ťažby uhlia do konca 2023. Tento krok však bude mať významný sociálny a ekonomický vplyv na región hornej Nitry a iné transformujúce sa regióny.

V sektore elektriny došlo k nárastu importu elektriny zo zahraničia z 1,1 % na 2,5 % v dôsledku jej zvýšenej spotreby (105,5 %), ktorá dosiahla predkrízové hodnoty. Rýchly medziročný rast spotreby je výsledkom procesu zotavovania sa ekonomiky po kríze. Zdrojovú základňu SR možno označiť za dostatočnú pri pokrývaní domácej spotreby elektriny. Vývoj zdrojového mixu je primeraný vývoju spotreby a je schopný zabezpečiť sebestačnosť SR. V nasledujúcich rokoch sa očakáva návrat k trendu mierneho rastu spotreby elektriny.

V roku 2021 bola **spotreba plynu** v SR takmer 5,6 mld. m³, čo v porovnaní s 2020 (5,2 mld. m³) predstavuje len mierny nárast. Domáca ťažba zemného plynu predstavuje málo významný objem, a to niečo vyše 66 mil. m³. Súčasná celková kapacita podzemných zásobníkov na území SR je 3,65 mld. m³. Maximálny pevný denný ťažobný výkon je takmer 46 mil. m³.

V priebehu monitorovaného roka nenastalo žiadne prerušenie dodávok primárnych energetických surovín či zásobovania konečnými energiami.

Z hľadiska **jadrovej bezpečnosti** bol počet a charakter udalostí v rámci obvyklých prevádzkových porúch bez osobitnej významnosti. Bolo zaevidovaných 7 prevádzkových udalostí podliehajúcich hláseniu dozornému orgánu na jadrovej elektrárni (ďalej len „JE“) Bohunice V-2 a 8 udalostí na JE Mochovce 1 a 2. Úrad jadrového dozoru SR (ďalej len „ÚJD SR“) neobmedzil rozsah alebo platnosť povolenia a ani nezastavil prevádzku žiadneho jadrového zariadenia.

Na základe kontrolnej a hodnotiacej činnosti ÚJD SR konštatuje, že jadrové zariadenia v SR boli v hodnotenom roku prevádzkované bezpečne a spoľahlivo. Závazky vyplývajúce z medzinárodných zmlúv a dohôv sú priebežne plnené.

K 31. 12. 2021 žilo na území SR spolu 5 434 712 obyvateľov. Narodilo sa takmer 56,5 tis. živých detí, čo je medziročný pokles o vyše 85 živonarodených. Výrazne sa zvýšil počet úmrtí (o viac ako 14,3 tis. osôb), pričom zomrelo takmer 73,5 tis. osôb. Počet úmrtí v SR bol v roku 2021 najvyšší v histórii SR, na čo mala značný vplyv pandémia COVID-19. Súhrne bol v hodnotenom období v SR **zaznamenaný výrazný celkový úbytok obyvateľstva**, a to až 14,6 tis. osôb. V porovnaní s prognózou (stredný scenár) vývoja obyvateľstva bol počet zomretých vyšší o 19,2 tis. osôb. Vysoká úmrtnosť sa prejavila prirodzeným úbytkom obyvateľstva, ktorý dosiahol 16 896 osôb. Ide o prirodzený úbytok obyvateľov druhý rok po sebe.

Počet prisťahovaných zo zahraničia sa medziročne znížil. Prisťahovalo sa približne 5,7 tis. osôb, o 1 042 menej ako v roku 2020. Naopak, počet vystávaných zo SR sa medziročne zvýšil o 967 osôb a celkový počet bol takmer 3,4 tis. Napriek tomu SR minulý rok dosiahla kladné hodnoty prírastku sťahovaním s migračným saldom približne 2,3 tis. osôb. Medziročne sa ale migračný prírastok znížil o 2 009 osôb.

V sociálnej oblasti bol v porovnaní s rokom 2020 zaznamenaný **nárast v evidencii uchádzačov o zamestnanie** (ďalej len „UoZ“) o 11 310 viac. Počas roka bolo v evidencii UoZ vedených priemerne 220 944 UoZ. V medziročnom porovnaní bol aj priemerný počet znevýhodnených UoZ vyšší o 7 337. Podiel znevýhodnených UoZ na všetkých evidovaných UoZ bol 83,80 %. V systéme pomoci v hmotnej núdzi bolo priemerne mesačne 57 651 jej príjemcov, čo v porovnaní s rokom 2020 predstavuje pokles o 3 840 (6,24 %).

SR čelí pretrvávajúcim disparitám medzi regiónmi. Zaoštvávanie niektorých regiónov, najmä Prešovského kraja, demonštrujú ukazovatele ako dlhodobá najnižšia regionálne HDP v porovnaní s priemerom SR, najvyššia miera nezamestnanosti, druhý najvyšší počet mladých nezamestnaných, či najvyššia miera rizika chudoby súvisiaca s vysokým zastúpením marginalizovaných skupín obyvateľstva. Výzvou pre SR je starnutie obyvateľstva spojené so zvyšujúcou sa potrebou zabezpečiť kvalitnú dlhodobú zdravotnú a sociálnu starostlivosť a vyludňovanie najmenej rozvinutých regiónov. Dlhodobou výzvou tiež ostáva rozvoj vzdelávania vo vzťahu k potrebám na trhu práce, ale aj zabezpečenie základných potrieb z pohľadu zvyšovania kvality života ako prístup k pitnej vode a ku kanalizácii.

Zo zdravotného hľadiska sú mozgová príhoda, srdcovo-cievne choroby, rakovina pľúc a rakovina hrubého čreva štyrmi najčastejšími príčinami úmrtí na Slovensku.

V roku 2021 zasadala Pandemická komisia vlády SR 6-krát. Prebehli dve vlny pandémie COVID-19, ktoré boli spôsobené novými variantmi vírusu SARS-CoV-2. Koncom roka 2021 bolo 50,4 % obyvateľov zaočkovaných prvou dávkou a 48,42 % obyvateľov

druhou dávkou. Bolo vykonaných 59 670 hospitalizácií súvisiacich s ochorením COVID-19. Pandémia si vyžiadala 16 665 úmrtí na COVID-19 a 2 933 úmrtí s COVID-19.

Ministerstvo zdravotníctva SR (ďalej len „MZ SR“) pracovalo pod veľkým mediálnym tlakom a extenzívnou, často veľmi emocionálnou kritikou, čo pôsobilo demotivujúco na ľudí, ktorí pracovali na očkovaní vo vysokom nasadení. Negatívne pôsobilo i šírenie dezinformácií a hoaxov.

Odpor voči očkovaniu počas pandémie COVID-19 sa stal všeobecným fenoménom a má potenciál negatívne ovplyvniť aj ostatné vakcinačné aktivity na Slovensku. Rizikom je aj nadmerné predpisovanie antibiotík a ich používanie v živočíšnej a rastlinnej výrobe.

Z hľadiska **environmentálnej bezpečnosti** naďalej pretrvávajú už známe hrozby, medzi ktoré patrí najmä zmena klímy, strata biodiverzity a kolaps ekosystémov, neudržateľné využívanie prírodných zdrojov a pretrvávajúce skládkovanie odpadov, prítomnosť environmentálnych záťaží či znečistenie všetkých zložiek životného prostredia, najmä ovzdušia a vôd. Dôvody vyplývajú z neudržateľnosti pretrvávajúceho ekonomického modelu. Najvyššia koncentrácia znečisťujúcich látok v ovzduší je v okolí Žiliny, Košíc a Ružomberka. Z pohľadu environmentálneho rizika predstavuje hrozbu 17 neuzatvorených skládok odpadu, ktoré sa nachádzajú v rôznom štádiu procesu uzatvárania a rekultivácie.

Ekonomickým problémom **lesného hospodárstva a spracovania dreva** je pokles ich konkurencieschopnosti v dôsledku nedostatočnej modernizácie technológií a infraštruktúry. Môže dôjsť k neefektívnemu využívaniu domácich zdrojov, neudržateľnej produkcii drevnej biomasy na energetické využitie a poklesu tvorby zdrojov na reprodukciu. Z hľadiska tržieb a výnosov má lesné hospodárstvo klesajúcu tendenciu. Nedostatočná podpora štátu v sektore lesného hospodárstva môže spôsobiť nárast nezamestnanosti v lesnom hospodárstve a zníženie starostlivosti o lesy a životné prostredie, ako aj pokles kvality poskytovaných tovarov a služieb. Hrozbou sú aj pretrvávajúce rozdielne názory v otázke aktívnej ochrany lesov medzi rezortmi pôdohospodárstva a rozvoja vidieka a životného prostredia SR.

V oblasti zdravia zvierat pokračovalo ďalšie šírenie afrického moru ošípaných. V roku 2021 bol jeho výskyt u domácich ošípaných potvrdený v 11 chovoch. Ku koncu roka bolo zamorených 31 okresov. Bol tiež potvrdený výskyt vtáčej chrípky v domácom chove hydiny v okresoch Bytča a Hlohovec.

Výsledky úradnej kontroly v celom potravinovom reťazci a na všetkých stupňoch výroby v roku 2021 sú v porovnaní s rokom 2020 lepšie v celkovom percente zistených nedostatkov, čo znamená, že prijaté opatrenia na zlepšenie hygieny predaja a bezpečnosti potravín boli účinné.

2.4 Bezpečnosť kybernetického priestoru

Kybernetický priestor sa stal základnou súčasťou akejkol'vek ľudskej činnosti vrátane širšieho podnikania a správy vecí verejných. Spolu s ním rastie aj význam kybernetickej bezpečnosti.

Aj v roku 2021 účelové aktivity a operácie niektorých štátov ovplyvňovali globálny kybernetický priestor. Ich cieľom bolo presadzovať vlastné politické, ekonomické, spravodajské a mocenské záujmy. SR ako člen EÚ a NATO je atraktívnym cieľom pre široké spektrum aktérov pôsobiacich v kybernetickom priestore. Kybernetický priestor sa stal zároveň prirodzeným prostredím na cielené šírenie dezinformácií v kontexte riadených hybridných operácií.

V rámci slovenského kybernetického priestoru bolo v roku 2021 zaznamenaných viacero typov škodlivých aktivít, ktoré zaznamenal a riešil NBÚ. Orientované boli väčšinou na krádeže osobných údajov a vydieranie. Na tieto aktivity útočníci využívali najmä phishingové kampane, šírenie ransomvéru či iného škodlivého kódu.

Rok 2021 bol príznačný aj pre výskyt závažných zraniteľností v bežne používaných systémoch a službách. Samotný výskyt zraniteľnosti však ešte neznamená reálny problém,

tým sa stáva až jej zneužitie. Nielen v globálnom kybernetickom priestore, ale aj v SR sa zvýšilo zneužívanie zraniteľností v technologických produktoch so zámerom vykonávania škodlivých aktivít. Významne takisto narástol počet tzv. **útokov cez dodávateľské reťazce** (*supply chain attacks*), ktoré spočívajú v tom, že útočník napadne dodávateľa a prostredníctvom neho prenikne do cieľovej organizácie.

V roku 2021 bolo v slovenskom kybernetickom priestore celkovo **nahlásených a detegovaných 42 085 540 incidentov a riešených bolo 3 684 incidentov**. Najviac detegovaných a nahlásených incidentov bolo v kategórii *Nežiaduci obsah* (41 430 998) a spolu riešených incidentov zase v kategórii *Pokus o prienik* (1 401).

Z pohľadu sektora verejnej správy najčastejším vektorom kybernetického útoku zostal phishing. Táto aktivita tvorila vyše 53 % zaznamenaných hlásení. Najväčším zaznamenaným phishingovým incidentom roku 2021 bol podvod, v ktorom sa útočník vydával za dodávateľa, s ktorým cieľová organizácia komunikovala. Útočník ju pritom presvedčil, že došlo ku zmene jej bankového účtu, kam mala smerovať platba za dodávku tovaru. Jednotka pre riešenie počítačových incidentov (ďalej len „CSIRT.SK“) zachytila aj niekoľko ďalších podvodných kampaní v mene organizácií verejnej správy.

3 Zachovávanie bezpečnosti SR

3.1 Zahranično-bezpečnostné aspekty

SR vystupovala ako spoľahlivý spojenec a dôveryhodný partner a aktívne sa podieľala na formovaní medzinárodného prostredia. V súlade s platnou Bezpečnostnou stratégiou SR, ktorá bola prijatá v januári 2021, presadzovala bezpečnostné záujmy štátu s dôrazom na dodržiavanie medzinárodného práva, multilateralizmus, spojenecké záväzky a upevňovanie princípov slobody, demokracie, právneho štátu, a ochrany ľudských práv a základných slobôd vo svete.

V kontexte pandémie COVID-19 bol kľúčový moment začiatok globálnej očkovacej kampane na prelome rokov 2020 a 2021. V tomto smere zohrala nenahraditeľnú úlohu európska spolupráca a proaktívny prístup Slovenska. Rezort zdravotníctva sa v roku 2021 priamo podieľal na darovaní vakcín celkovo ôsmim krajinám.

Podpora a ochrana ľudských práv v medzinárodnom priestore bola ústrednou témou slovenskej diplomacie. SR prijala *Koncepciu na podporu ľudských práv a demokracie vo svete* a zapojila sa do aktivít *Samitu za demokraciu*. SR podporila prijatie sankcií EÚ voči osobám zodpovedným za hrubé porušovanie medzinárodného práva, ľudských práv a základných slobôd.

Realizácia zahraničnej a bezpečnostnej politiky vychádzala z primárneho významu susedstva. Výraznú dynamiku získali vzťahy s Ukrajinou s cieľom podporiť rozvoj bilaterálnych vzťahov, suverenitu a územnú celistvosť nášho suseda, jeho transformačné úsilie a európsku perspektívu. SR sa zúčastnila ustanovujúceho summitu *Krymskej platformy* a podpísala deklaráciu o podpore európskej perspektívy Ukrajiny. Popri Ukrajine došlo k zintenzívneniu kontaktov s krajinami južného Kaukazu a Moldavskom. Slovensko pokračovalo v podpore demokracie a občianskej spoločnosti v Bielorusku a solidárne podporilo členské štáty EÚ susediace s Bieloruskom počas hybridného útoku vo forme umelo vyvolanej migračnej krízy. SR aktívne podporovala integračné úsilie krajín západného Balkánu a prehlbovanie bilaterálnych vzťahov.

Členstvo v EÚ a NATO bolo naďalej základným pilierom bezpečnosti, stability a prosperity SR. V rámci Spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky EÚ podporila SR opatrenia na zvýšenie akcieschopnosti EÚ v oblasti bezpečnosti a obrany a plnení záväzkov vyplývajúcich z účasti v Stálej štruktúrovanej spolupráci (PESCO).

SR podporila vytvorenie nového mimorozpočtového finančného nástroja EÚ pod názvom Európsky mierový nástroj, ktorý prispieva k posilneniu kapacít. SR podporovala

posilňovanie akcieschopnosti, politickej súdržnosti a obrannej sily Aliancie. Podporila adaptáciu Aliancie na zmeny v euroatlantickom bezpečnostnom priestore a posilňovanie strategického partnerstva EÚ - NATO. SR podporovala proces strategickej reflexie NATO ako súčasť jeho budúcej adaptácie a aktívne sa podieľala na príprave novej Strategickej koncepcie NATO. Prispievala k tvorbe a implementácii politiky posilňovania odstrašovania a obrany a podporovala partnerskú politiku NATO. Prijala nové *Ciele spôsobilosti 2021*, ktoré sú ambicióznejšie než ciele z roku 2017. Obranné výdavky vrátane prostriedkov prenesených podľa legislatívnych pravidiel dosiahli úroveň 2 % HDP.

Spolupráca v oblasti kybernetickej bezpečnosti pokračovala na **regionálnej úrovni** s partnermi z krajín V4 a Rakúska v kontexte spolupráce *Stredoeurópskej platformy pre kybernetickú bezpečnosť*. Sústredila sa na opatrenia v spojitosti s COVID-19, pripravovanú certifikáciu v oblasti kybernetickej bezpečnosti, či otázky súvisiace s riešením rizík v oblasti kybernetickej bezpečnosti 5G sietí (5G Toolbox).

SR pokračovala v posilňovaní bilaterálnej spolupráce a strategického dialógu s USA a spolupráce EÚ - USA pri riešení globálnych problémov. Koncom roka 2021 sa ukončili rokovania k *Dohode o obrannej spolupráci*, ktorá vytvorila priestor pre posilnené partnerstvo a spoluprácu v oblasti bezpečnosti a obrany.

SR v roku 2021 pôsobila v 17 aktivitách **medzinárodného krízového manažmentu** OSN, NATO, EÚ a OBSE v Európe, Afrike aj Ázii. V roku 2021 predstavoval príspevok SR do aktivít medzinárodného krízového manažmentu 536 vyslaných zástupcov SR, z nich 39 žien. OS SR sa na aktivitách podieľali vyslaním 440 profesionálnych vojakov, z nich bolo 38 žien. Dlhodobo najpočetnejší príspevok (240) poskytuje SR do misie OSN UNFICYP na Cypre. Prvýkrát boli vyslaní príslušníci do vojenských výcvikových misií EÚ v Mali a v Stredoafrickej republike. Národná rada SR (ďalej len „NR SR“) schválila navýšenie príspevkov a vyčlenenie personálu do rezervných síl vojenskej operácie EÚ EUFOR Althea a navýšenie personálnych príspevkov do námornej operácie EÚ EUNAVFOR MED Irini. SR ukončila pôsobenie v misii NATO RSM v Afganistane a v Styčnom úrade NATO v Kyjeve.

Policajný zbor (ďalej len „PZ“) sa angažoval v medzinárodných misiách a operáciách civilného krízového manažmentu v rámci európskej bezpečnostnej a obrannej politiky a aktivít OSN.

V roku 2021 pôsobilo celkovo 29 policajtov v misiách EUBAM Ukrajina/Moldavsko, EULEX Kosovo, EUMM Gruzínsko, EUAM Ukrajina, špeciálnej monitorovacej misii OBSE na Ukrajine, OSN UNFICYP Cyprus a EUCAP Somálsko.

SR v roku 2021 v rámci spoločnej ochrany vonkajších schengenských hraníc vyslala 58 policajtov do operácií agentúry FRONTEX. Vyslania smerovali predovšetkým do oblastí západného Balkánu a na litovsko-bieloruskú hranicu. Ďalších 26 policajtov pôsobilo na základe bilaterálnych dohôd v Severnom Macedónsku, kde taktiež vykonávali činnosti hraničného dozoru.

Vyhostením troch členov ruskej diplomatickej misie v apríli 2021, SR podporila Českú republiku, čím vyjadrila svoj postoj voči nezákonnej činnosti cudzích spravodajských služieb.

3.2 Zabezpečovanie obrany štátu

Vláda svojou činnosťou potvrdzovala **zodpovedný prístup k zvyšovaniu obranyschopnosti štátu**. V januári 2021 NR SR schválila *Obrannú stratégiu SR*, čím bol vytvorený adekvátny strategický rámec zabezpečovania obrany štátu. Tento rámec bol v júli doplnený aktualizovanou *Vojenskou stratégiou SR*. Materiál poskytuje vojensko-strategický rámec použitia OS SR a identifikuje základné požiadavky na pripravenosť OS SR a na rozvoj ich spôsobilostí. Bol využitý pri spracovaní vojnového a zdrojovo udržateľného modelu OS SR, ktoré sú hlavnými podkladmi pripravovaného *Dlhodobého plánu rozvoja rezortu ministerstva obrany s výhľadom do roku 2035*.

Pokračovala implementácia *Koncepcie rozvoja systému obrany štátu* (2018). Významný pokrok v tejto oblasti predstavovala príprava *Smernice vlády SR o plánovaní obrany štátu* (schválená v januári 2022). Smernica vytvára podmienky na zladenie obranného plánovania, plánovania použitia OS SR na účely obrany štátu, plánovania mobilizácie OS SR a plánovania hospodárskej mobilizácie na účely obrany štátu. To zefektívni vytváranie a použitie OS SR na základe plánov ich použitia v čase vojny a vojnového stavu a ďalších obranných kapacít štátu. V roku 2021 bol po prvýkrát schválený vládou *Plán prípravy ministerstiev, ostatných ústredných orgánov štátnej správy a ďalších orgánov štátnej správy s celoštátnou pôsobnosťou na úseku obrany štátu na roky 2022 – 2023* ako komplexný materiál stanovujúci základné východiská plánovania prípravy štátnych orgánov na úseku obrany štátu. Vláda schválila aktualizáciu *Národného systému reakcie na krízové situácie* reagujúcu na aktualizáciu postupov v NATO. Bola vykonaná revízia *Plánu použitia OS SR v čase vojny* vo vzťahu k posúdeniu dokumentov NATO hodnotiacich bezpečnostné prostredie, ktorá potvrdila jeho aktuálnosť.

V rámci výstavby a rozvoja OS SR došlo k pozitívnemu vývoju vo viacerých oblastiach vrátane ich štruktúry – bolo vytvorené Spoločné operačné veliteľstvo. Na druhej strane, počet občanov zregutovaných do OS SR bol prvý raz po troch rokoch nižší než počet odídených profesionálnych vojakov. Celkový nízky stav personálnej naplnenosti je spôsobený aj skutočnosťou, že počet profesionálnych vojakov, na ktorých sú alokované zdroje, je dlhodobo výrazne nižší než celkové tabuľkové početné stavy.

V roku 2021 nadobudli účinnosť tri novely zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov, ktoré prispeli k skvalitneniu podmienok služby v oblasti prístupu k preventívnej rehabilitácii a stravovaniu, ale aj k zjednodušeniu regrutácie. Bol spracovaný *Systém programov starostlivosti o profesionálneho vojaka a jeho rodinu*. V decembri bola spracovaná štúdia *Optimalizácia zamestnaneckých benefitov profesionálnych vojakov*. Obsahuje návrh optimalizácie benefitov vojakov, návrh postupných krokov s cieľom udržať atraktivnosť vojenského povolania.

Výcvik bol zameraný na mechanizovanú brigádu, mechanizovanú prápornú skupinu, spôsobilosti síl deklarovaných na plnenie úloh nasaditeľných síl NATO. Výcvik bol aj v roku 2021 ovplyvnený pandemiou.

K 1. 12. 2021 bolo uzavretých 139 dohôd o zaradení do aktívnych záloh, takmer rovnaký počet ako rok predtým, plánovaný cieľ 329 sa tak nepodarilo dosiahnuť. Dobrovoľná vojenská príprava neprebehla z dôvodu pandémie.

V oblasti vyzbrojovania bolo úsilie zamerané na riešenie projektu obstarania 3D rádiolokačnej techniky, kde bola uzatvorená medzivládna zmluva s Izraelom so zapojením slovenského obranného priemyslu. Bol zadaný aj projekt na dodanie nových pásových bojových obrnených vozidiel a kolesových bojových obrnených vozidiel 8x8, ktoré budú mať veľký význam pre budovanie ťažkej mechanizovanej brigády, čo je jedným zo slovenských záväzkov voči NATO. Obstaraných bolo 11 samohybných kanónových húfnic ZUZANA 2, protitankové riadené strely SPIKE, špeciálna munícia, súprava prehľadového letiskového rádiolokátora, autobusy a dozéry, odмінovací komplet BOŽENA a malé terénne automobily a samopaly pre Vojenskú políciu. Prostredníctvom agentúry NSPA boli dodané teleskopické kontajnerové manipulátory. Modernizované boli tiež komunikačné systémy na vybranej technike vrátane húfnic vyslaných do Lotyšska v rámci posilnenej predsunutej prítomnosti. Bola vykonaná modernizácia a bezpečnostná certifikácia niekoľkých mobilných spojovacích uzlov. Celkovo sa na nákup hlavnej výzbroje a techniky a súvisiaci vývoj a výskum podľa kritérií NATO vynaložilo cca 32,6 % z obranných výdavkov SR.

Pokračovala **príprava ďalších projektov**, napr. v oblasti bojovej techniky pozemných síl, výstroja vojakov a odolnosti komunikačných a informačných systémov. Po navýšení zdrojov na riešenie stavu zásob OS SR došlo v niektorých kategóriách zásobovacích tried k ich zvýšeniu.

Rozvoj infraštruktúry v užívaní OS SR bol zameraný najmä na vybrané letecké základne v súvislosti s nákupom novej leteckej techniky, kde prebiehala prípravná fáza, ďalej na potreby mechanizovanej brigády, na zabezpečenie ochrany vybraných priestorov a objektov.

Pretrvávali dlhodobo akumulované nedostatky v oblasti kapacít a spôsobilostí OS SR a podpory obrany štátu. Personálna naplnenosť OS SR bola nízka, väčšina výzbroje a techniky bola technologicky a fyzicky zastaraná a po dobe životnosti. Rovnako pretrvávali výrazné deficity zásob OS SR, najmä munície, tiež výcvikové obmedzenia v kontexte zdrojového krytia, ktoré sa zväčšili v dôsledku pandémie. V roku 2021 sa podarilo dokončiť projekty infraštruktúry a opravy budov v hodnote viac ako 20 miliónov eur s cieľom odstraňovať zastaranosť až havarijný stav časti infraštruktúry v užívaní OS SR a modernizovať a rekonštruovať letiská v súvislosti s nákupom novej leteckej techniky.

Nedošlo k podstatným zmenám v **úrovni operačnej pripravenosti** OS SR – jej dlhodobo nízke parametre sú spôsobené najmä deficitmi z minulých období v oblasti modernizácie hlavných druhov výzbroje, bojovej techniky a komunikačno-informačných prostriedkov s dosahom na ich prevádzkyschopnosť a bojaskopnosť.

V **mobilizačnej pripravenosti** OS SR pretrvávali problémy v nedoplnení výzbrojou, technikou, materiálom a nízkej pripravenosti vojakov v zálohe. V rámci kapacít a spôsobilostí podpory obrany štátu pretrvávali nedostatky najmä v obrannej infraštruktúre a v zabezpečovaní služieb a činností pre OS SR. Potvrdzovala sa potreba plánovitého kontinuálneho rozvoja OS SR a podpory obrany štátu.

OS SR sa značnou mierou podieľali na plnení opatrení súvisiacich s riešením pandémie. V súlade s uzneseniami vlády SR na boj s pandemiou a na odstraňovanie následkov núdzového stavu vyhláseného na území SR vyčleňovali OS SR personál na plnenie úloh pre PZ a pre MZ SR denne do 1 500 vojakov. V tejto súvislosti v roku 2021 OS SR v rámci aktivít zameraných na boj s COVID-19 nasadili 93 553 profesionálnych vojakov (v prepočte na človekodni).

3.3 Ochrana ústavného zriadenia, verejného poriadku a bezpečnosti osôb a majetku

Na úseku **boja proti terorizmu** aktívne dochádzalo k spolupráci a získavaniu relevantných kriminálno-polícajných informácií o osobách a skutočnostiach a to na národnej aj medzinárodnej úrovni. Výmena informácií prebiehala najmä na platforme Národného bezpečnostného analytického centra (ďalej len „NBAC“). V rámci Národného akčného plánu boja proti terorizmu na roky 2019-2022 boli predložené návrhy na novelizáciu Trestného zákona, Trestného poriadku, zákona o PZ a zákona o elektronických komunikáciách.

Na úseku **boja proti extrémizmu** bola prijatá *Koncepcia boja proti radikalizácii a extrémizmu do roku 2024*, ktorá približuje vývoj za uplynulé obdobie a jasne pomenúva priority SR v tejto oblasti.

V oblasti **boja proti dezinformáciám** Situačné centrum SR v spolupráci s PZ vykonávalo monitoring a vyhodnocovanie škodlivých naratívov v súvislosti s COVID-19 v online priestore a súvisiacich incidentov v reálnom svete. Zadanie vyplynulo z rokovania Ústredného krízového štábu. Bolo vypracovaných 12 prehľadov situácie, ktoré boli následne posielané určeným členom Ústredného krízového štábu. Okrem toho došlo aj k posilneniu spolupráce SR s partnermi z EÚ a NATO v oblasti zvyšovania odolnosti voči dezinformáciám.

Situačné centrum SR plnilo aj naďalej úlohu kontaktného bodu pre Centrum výnimočnosti pre **boj proti hybridným hrozbám** a EU Hybrid Fusion Cell. Medzirezortnú spoluprácu zabezpečovalo NBAC. ÚV SR, MO SR, MV SR a MZVEZ SR začali pracovať na posilnení svojich personálnych kapacít na zvyšovanie odolnosti voči hybridným hrozbám. MO SR pokračovalo v príprave *Akčného plánu koordinácie boja proti hybridným hrozbám*.

V oblasti **boja proti nelegálnej migrácii** má PZ záujem pokračovať v spolupráci s tretími krajinami, najmä v oblasti západného Balkánu a s Ukrajinou.

Čo sa týka **ochrany verejného poriadku**, možno hodnotiť činnosť PZ v priebehu roka 2021 pozitívne, pričom sa podarilo znížiť počet trestných činov spáchaných na ulici a zároveň zvýšiť ich objasnenosť.

MV SR v oblasti **prevencie korupcie** zriadilo pracovnú skupinu na zabezpečenie plnenia úloh protikorupčného programu, pričom pracovná skupina sa stretávala online. Z dôvodu potreby poskytovať pomoc a podporu zamestnancom a klientom MV SR bola spustená dlhodobá kampaň Protikorupčné desatoro na okresných úradoch a realizoval sa dotazníkový prieskum.

Na úseku **boja proti legalizácii výnosov z trestnej činnosti** bolo ukončené druhé kolo národného hodnotenia rizík, bol spracovaný *Akčný plán boja proti legalizácii výnosov z trestnej činnosti, financovania terorizmu a financovania proliferácie zbraní hromadného ničenia s výhľadom do roku 2024*. Prebiehali práce aj na legislatívnom procese k novele zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktoré súvisia s prípravou návrhu zákona o Centrálnom registri účtov.

V oblasti **viktimačnej prevencie** MV SR zriadilo a zabezpečuje služby informačných kancelárií pre obeť trestných činov najmä z radov ohrozených skupín obyvateľstva – seniori, deti a mládež ohrozená najmä sexuálnym zneužívaním, obeť násilných trestných činov, obeť nenávisťných trestných činov a extrémizmu a zároveň aj na poskytovanie informácií oznamovateľom korupčnej trestnej činnosti. V roku 2021 bola pomoc prostredníctvom informačných kancelárií zabezpečená 1 056 obetiam.

V **boji proti environmentálnej trestnej činnosti** a trestnej činnosti týkajúcej sa nebezpečných materiálov bol vypracovaný návrh *Akčného plánu boja proti environmentálnej protiprávnej činnosti na roky 2021 – 2025*.

Na **drogovej scéne** bola z podnetu príslušného útvaru PZ vyradená látka canabidiol zo Zoznamu omamných látok a psychotropných látok zaradených do I., II. a III. skupiny, ktorý je prílohou č. 1 zákona o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch. V roku 2021 bol predložený návrh na zaradenie 11 nových psychoaktívnych látok vrátane drogy *kratom* do Zoznamu omamných látok a psychotropných látok, novela bola schválená v decembri 2021.

Na úseku **boja proti nelegálnej výrobe, držbe a obchodovaniu so zbraňami, strelivom, muníciou a výbušninami** bola NR SR schválená zbraňová amnestia, ktorá trvala od 1. 11. 2020 do 30. 4. 2021. Občania v tomto období odovzdali na útvaroch PZ celkovo 1 615 nelegálne držaných strelných zbraní a 53 025 kusov streliva.

Zo správ o bezpečnosti krajov boli identifikované odporúčania na zefektívnenie činnosti, ako je nutnosť zlepšenia získavania zdrojov a riešenie nedostatkov zistených pri praktických nácvikoch. V ďalšom období totiž môže dochádzať k znižovaniu počtu zamestnancov, čo bude mať negatívny vplyv na plnenie úloh v prípade riešenia krízovej situácie v oblasti doplňovania a mobilizácie. Už v čase bezpečnosti by sa mali prijímať opatrenia, ktoré sú nepopulárne, najmä v prerozdeľovaní úloh v oblasti doplňovania, vedenia evidencie. Rovnako je potrebné, aby si používatelia zabezpečili programové vybavenie, ktoré podporuje špecifický aplikačný program EPSIS® JISHM. Na základe zistených nedostatkov v súvislosti s **kontrolou bezpečnosti štátu** z úrovne ÚV SR boli tieto nedostatky prezentované na stretnutí tajomníka BR SR s predsedami bezpečnostných rád krajov, resp. prednostami okresných úradov v sídle kraja a vedúcimi zamestnancami odborov krízového riadenia a zástupcami sekcie krízového riadenia MV SR, ktoré sa konalo v septembri 2021. Na stretnutí bol prezentovaný aj dlhodobý neriešený problém v metodickom usmerňovaní orgánov miestnej štátnej správy v oblasti cezhraničnej spolupráce po nadobudnutí účinnosti

zákona č. 180/2013 Z. z., ako aj v metodickom usmerňovaní od roku 2017 v oblasti civilného núdzového plánovania zo strany MV SR.

MDV SR v pozícii národného koordinátora pre zvyšovanie **bezpečnosti cestnej premávky** vypracovalo *Národnú stratégiu SR pre bezpečnosť cestnej premávky na roky 2021 - 2030* ako kľúčový dokument SR v tejto problematike.

Na zvýšenie úrovne **bezpečnosti v obvode železničných dráh** bol prijatý systém opatrení spočívajúcich v investične náročnom prebudovaní úrovňových priecestí na priecestia mimoúrovňové, tzn. nadjazdy a podjazdy, ako aj vybavenie existujúcich priecestí kamerovým systémom, pomocou ktorého bude možné odhaľovať a sankcionovať porušovateľov pravidiel cestnej premávky.

Vzhľadom na potrebu transpozície európskej legislatívy bol prijatý nový zákon č. 452/2021 Z. z. **o elektronických komunikáciách**, ktorý upravuje pravidlá bezpečnosti a integrity verejných elektronických komunikačných sietí. V sieťach elektronických komunikácií v súvislosti s pandemiou boli zabezpečené služby pomoci pre celú spoločnosť, ako napríklad bezplatné zasielanie SMS správ občanom na základe požiadaviek rezortov, online tlmočník pre nepočujúcich k dispozícii v prvej vlne nonstop, v druhej vlne v predĺžených hodinách, bezplatná krízová linka pre učiteľov, podporná internetová linka pomoci pre mladých.

V oblasti **bezpečnosti vnútrozemskej plavby** prebehol v roku 2021 proces aproximácie *Smernice o uznávaní odborných kvalifikácií v oblasti vnútrozemskej plavby* a jej transponovanie do vnútroštátneho práva SR pre dosiahnutie unifikácie kvalifikačných predpokladov, zručností, spôsobilostí a vedomostí členov posádok plavidiel.

V **justícií** prebiehala na základe uzatvorených medzirezortných dohôd spolupráca a výmena vzájomných informácií s bezpečnostnými zbormi SR, ktoré plnia úlohy na úseku boja proti radikalizácii, terorizmu a organizovanému zločinu. Viaceré opatrenia zvyšujúce bezpečnosť v objektoch strážených zborom (ZVJS), ako napr. ochrana proti dronom, dištančné donucovacie prostriedky, osobné kamery na uniformách, detektory mobilných telefónov, online monitoring eskortných vozidiel predstavujú zvýšené finančné náklady, čo je nevyhnutné zohľadniť v rozpočte v nasledujúcich obdobiach.

Ministerstvo kultúry SR v záujme predchádzania šírenia nelegálnych obsahov v online prostredí pripravilo legislatívu, ktorej cieľom je zamedzenie takýchto hrozieb negatívne ovplyvňujúcich verejný záujem a značne zasahujúcich do individuálnych práv či oprávnených záujmov osôb.

Vzdelávanie v oblasti kybernetickej bezpečnosti prebiehalo aj v roku 2021 na prvom i druhom stupni základných škôl. Príprava žiakov základných a stredných škôl na mimoriadne udalosti sa realizovala prostredníctvom kurzu na ochranu života a zdravia. Kurz bol zameraný na riešenie mimoriadnych udalostí – civilná ochrana, zdravotná príprava, pobyt a pohyb v prírode, záujmové technické činnosti a športy. Vzdelávanie v oblastiach mediálnej a počítačovej gramotnosti, extrémizmu a v iných bezpečnostne relevantných oblastiach realizovali základné a stredné školy podľa pokynov uvedených v *Sprievodcovi pre školský rok 2020/2021*.

Na úseku **ochrany kritickej infraštruktúry** MV SR spolupracovalo s CSIRT.SK pri riešení incidentov a ich následkov v súvislosti s trestným konaním, ako aj pri ochrane celej *Národnej informačnej komunikačnej infraštruktúry SR*.

V priebehu roka 2021 NBÚ vydal fyzickým osobám 6 057 osvedčení na oboznamovanie sa s **utajovanými skutočnosťami** a 98 rozhodnutí o tom, že fyzická osoba prestala spĺňať, resp. nesplňa zákonné predpoklady pre prístup k utajovaným skutočnostiam. V prípade podnikateľov vydal 94 potvrdení o priemyselnej bezpečnosti a 20 rozhodnutí o tom, že podnikateľ prestal spĺňať, resp. nesplňa zákonom stanovené podmienky. NBÚ vykonal tiež skúšky bezpečnostného zamestnanca a preškolenia osôb v rôznych oblastiach bezpečnosti.

Na vykonávanie bezpečného výcviku OS SR a na bezpečné skladovanie alebo prepravu munície, výbušnín a výbušných predmetov bolo zabezpečené preskúšanie munície, výbušnín a výbušných predmetov, ktoré sa nachádzajú v zásobách OS SR.

3.4 Ochrana ekonomiky, sociálnej stability a životného prostredia

Vláda naďalej stimulovala ekonomiku počas celého roka, čím prispela k zmierneniu negatívnych vplyvov pandémie. Vláda podporila svojimi stimulmi najmä podnikanie, zachovanie zamestnanosti a príjmy domácností. Odrazilo sa to však na vysokom deficite a ďalšom náraste vládneho dlhu. Z dlhodobého hľadiska predstavuje rýchly nárast vládneho dlhu riziko pre udržateľnosť verejných financií.

Nástrojom prispievajúcim **k zníženiu disparít medzi regiónmi**, ale aj k dobiehaniu priemeru EÚ, boli aj v roku 2021 Európske štrukturálne a investičné fondy. Roky 2021 - 2023 sú kľúčové z pohľadu využitia prostriedkov alokovaných v programovom období 2014 - 2020 a zároveň z pohľadu nastavenia podpory v programovom období 2021 - 2027. Rozvoj najmenej rozvinutých regiónov adresovali aj medzinárodné iniciatívy ako *Catching-up Regions*, ktorých podstatou je cieleň prístup ku generovaniu investícií v území za využitia medzinárodných skúseností Svetovej banky a Európskej komisie.

Na **zmiernenie nepriaznivých dôsledkov klimatickej transformácie** najviac postihnutých území a **na podporu sociálno-ekonomickej transformácie**, napríklad v regiónoch, v ktorých prichádza k plynulému ukončovaniu a využívaniu uhlia, bude slúžiť nový nástroj, a to Fond na spravodlivú transformáciu zriadený 24. 6. 2021 nariadením EP a Rady (EÚ) 2021/1056. Podmienkou čerpania fondu je schválenie *Plánu spravodlivej transformácie územia SR*, ktoré sa predpokladá v roku 2022.

V roku 2021 bol prijatý *Akčný plán pre implementáciu Stratégie adaptácie SR na zmenu klímy*, ktorého cieľom je prostredníctvom implementácie prierezových a špecifických adaptačných opatrení a úloh zvýšiť pripravenosť SR na **nepriaznivé dôsledky zmeny klímy**.

Zabezpečenie výkonu **jadrového dozoru** sa realizovalo najmä inšpekčnou činnosťou v jadrových zariadeniach. V rámci svojej činnosti vydal ÚJD SR spolu 392 rozhodnutí a vykonal 189 inšpekcií. Prebehlo každoročné preškolenie a cvičenia členov havarijného štábu ÚJD SR, ktorí precvičovali svoju činnosť pri súčinnostných cvičeniach na jadrových zariadeniach Bohunice a Mochovce, ako aj pri zmenových cvičeniach prevádzky jadrového zariadenia a cvičeniach ostatných držiteľov povolení. V rámci rozširovania spolupráce s ÚJD SR sa dvoch cvičení zúčastnili aj pozorovatelia z MO SR. Centrum havarijnej odozvy ÚJD SR sa zapojilo do cvičení série ConvEx, organizovaných Medzinárodnou agentúrou pre atómovú energiu, tiež cvičenia ECUREX Európskej komisie. Cieľom týchto cvičení bolo preverenie súčinnosti krajín pri úniku rádioaktívnych látok z jadrového zariadenia.

Z pohľadu **energetickej bezpečnosti SR** má stále zásadný význam predovšetkým diverzifikácia energetických zdrojov i prepravných trás zemného plynu, ropy a elektriny. Pre SR je v súčasnosti jedným z najvýznamnejších krokov tzv. severo-južné plynárenské prepojenie. Tento koridor predstavuje súbor prepojení spájajúcich terminály na skvapalnený zemný plyn (LNG) v Poľsku a Chorvátsku a prechádza cez všetky krajiny V4 a Chorvátsko. Dňa 3. 8. 2021 prišlo k fyzickému prepojeniu potrubí slovenskej a poľskej časti plynovodu. Predpokladaný termín dokončenia a sprevádzkovania je rok 2022.

V oblasti elektroenergetiky boli dňa 5. 4. 2021 uvedené do komerčnej prevádzky nové cezhraničné slovensko-maďarské vedenia. Projekty zvýšia energetickú bezpečnosť v strednej Európe, stabilitu prenosových sústav a zlepšia podmienky pre výmenu elektriny na medzinárodnom trhu s elektrinou. Plánovaným sprevádzkovaním vedení došlo aj k odstráneniu úzkeho miesta v prenosovej sústave SR z pohľadu priepustnosti sústavy. Vznikla tak voľná kapacita pre pripájanie nových zariadení na výrobu elektriny do elektrickej

sústavy SR. Pre tento zámer sa pristúpilo k uvoľneniu obmedzenia pre pripájanie nových zdrojov.

S cieľom riešenia krízovej situácie okolo pandémie COVID-19 vydalo Ministerstvo hospodárstva SR (ďalej len „MH SR“) pre potreby MZ SR alebo MO SR príkazy dotknutým **subjektom hospodárskej mobilizácie** (ďalej len „HM“) vo svojej pôsobnosti na zabezpečenie požadovanej výroby, dodávok vybraných tovarov alebo poskytovanie určitých služieb v oblasti zdravotníctva.

Núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov v priebehu roka ani raz neklesli pod minimálny limit (90 dní priemerných denných čistých dovozov za predchádzajúci kalendárny rok). K 31. 12. 2021 núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov zabezpečované Agentúrou pre núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov predstavovali 108 dní priemerných denných čistých dovozov ropy, ropných polotovarov a ropných výrobkov. Núdzové zásoby boli v celom objeme skladované u externých skladovateľov/ochraňovateľov na základe zmluvy o ochraňovaní. Vzhľadom na disponibilné skladovacie kapacity ochraňovateľov nie je potrebné na uskladnenie núdzových zásob budovať vlastné zásobníky.

Správa štátnych hmotných rezerv SR v záujme zabezpečenia **potravinovej a energetickej bezpečnosti SR** udržiavala aj zásoby potravinárskych komodít. Zásoby potravinárskych komodít neboli dopĺňané (zvyšované). Disponibilné skladovacie kapacity boli pre skladovanie uvedených komodít dostatočné. V rámci zabezpečenia energetickej bezpečnosti štátu sa udržiavali v hmotných rezervách na úrovni minimálneho limitu aj zásoby jadrového paliva. Tieto boli skladované na základe zmluvy u ochraňovateľa.

Mobilizačné rezervy zverené ochraňovateľom na základe zmlúv o ochraňovaní boli v stave použiteľnosti na základe plánov údržby a technických odporúčaní výrobcov. Nerealizovala sa tvorba mobilizačných rezerv z dôvodu nepridelenia finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu.

V oblasti **pohotovostných zásob** sa reagovalo na vzniknutú mimoriadnu situáciu, ktorú vláda SR vyhlásila dňa 12. 3. 2020. Na základe požiadaviek orgánov krízového riadenia sa pristúpilo k obstarávaniu zdravotníckych pomôcok na riešenie pandémie, ale aj iných ochorení. Obstarávanie zdravotníckych pomôcok prebehlo v súlade s „*Návrhom tvorby pohotovostných zásob na roky 2021 – 2022*“, ktorý bol vládou SR schválený.

Základným a očakávaným cieľom **sociálnej politiky SR** už druhý rok bola minimalizácia negatívnych dôsledkov v boji s pandemiou v sociálnej oblasti, pomoc zamestnávateľom, zamestnancom, samostatne zárobkovo činným osobám, poskytovateľom sociálnych služieb a mnohým ďalším.

Boli definované nové priority aktívnej politiky trhu práce (ďalej len „AFTP“). AFTP bola orientovaná predovšetkým na také opatrenia, ktoré predchádzali výraznému zvyšovaniu nezamestnanosti a maximálne skrátili dĺžku zotrvania v evidencii uchádzačov o zamestnanie, zvýšili zamestnateľnosť UoZ, podporili zamestnanosť, a ktoré by cez realizáciu programov, projektov, opatrení a ich aktivít uľahčili prístup UoZ na trh práce.

Prostredníctvom aktívnych opatrení na trhu práce (ďalej len „AOTP“) bolo počas celého roka do aktivít podporujúcich zamestnávanie znevýhodnených UoZ a znevýhodnených osôb vrátane podpory pracovnej mobility zapojených celkom 34 870 UoZ, čo je o 27 290 (43,9 %) UoZ menej ako v roku 2020. Kľúčovou snahou politiky trhu práce v posledných dvoch rokoch bola prevencia pred nezamestnanosťou prostredníctvom projektu „Prvá pomoc na podporu udržania zamestnanosti v čase pandémie COVID-19“ o počet podporených zamestnancov a zamestnávateľov prostredníctvom projektu „Prvá pomoc“.

Kľúčovou snahou politiky trhu práce v posledných dvoch rokoch bola prevencia pred nezamestnanosťou prostredníctvom projektu „Prvá pomoc na podporu udržania zamestnanosti v čase pandémie COVID-19“.

Sociálna poisťovňa pokračovala s účinnosťou do 30. 11. 2021 s vyplácaním **pandemickej nemocenskej dávky**. Od 1. 12. 2021 sa opäť vyplácalo len štandardné

nemocenské za stanovených podmienok. Vyplácané bolo aj pandemické ošetrovné, ktoré sa poskytovalo nemocensky poisteným osobám (rodičia, náhradní rodičia, osvojiteľia, starí rodičia, prastarí rodičia a súrodenci) za stanovených podmienok.

V súvislosti so **zmiernením ekonomických dosahov na odvádzateľov poistného** na sociálne poistenie a povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie z dôvodu pandémie COVID-19 sa realizovalo 8 jeho odkladov.

Na **zmiernenie sociálnych nerovností a minimalizáciu sociálneho napätia** boli v roku 2021 prijaté nasledovné opatrenia a zmeny v právnej úprave:

- *tehotenské* ako nová nemocenská dávka, ktorú začala poskytovať Sociálna poisťovňa od 1. 4. 2021 s cieľom zabezpečiť tehotnej poistenkyni príjem, ktorý slúži na kompenzáciu zvýšených výdavkov v tehotenstve,
- „*dlhodobé ošetrovné*“ zavedené od 1. 4. 2021 ako nový druh nemocenskej dávky pre poistencov, ktorí ošetrujú inú fyzickú osobu z dôvodu potreby poskytovania osobnej starostlivosti v prirodzenom prostredí tejto osoby,
- *predĺženie „standardného“ ošetrového* zo súčasných 10 na najviac 14 dní.

Rezort zdravotníctva zamerlal svoju pozornosť predovšetkým na **pandémiu COVID-19**. MZ SR pri vydávaní príkazov sledovalo najmä vykonávanie reprofilizácie lôžkového fondu, hygienických a protiepidemických opatrení na zabezpečenie zdravotnej starostlivosti. Bolo nariadené vykonávanie opatrení HM nielen 59 lôžkových subjektov HM a 7 nelôžkových subjektov HM, ale aj u 54 organizácií, ktoré boli v priebehu roka 2021 určené príkazom ministra zdravotníctva ako subjekty HM.

Vzhľadom na systémovú povahu, ktorá spôsobuje **hrozby environmentálneho charakteru**, sa SR zameriavala na zelenú transformáciu ekonomiky a dôsledné dodržiavanie environmentálnej legislatívy SR a EÚ, ako aj implementáciu *Stratégie environmentálnej politiky SR do roku 2030*.

V rámci *Operačného programu Kvalita životného prostredia* pokračovali projekty zamerané na sanáciu environmentálnych záťaží v 19 lokalitách a tiež projekt *Geologický prieskum vybraných pravdepodobných environmentálnych záťaží I. (55 lokalít) a II. (45 lokalít)*.

Štátny dozor v oblasti bezpečnosti prevádzkovaných **úložísk ťažobného odpadu** bol vykonaný na 3 odkaliskách kategórie A a 19 odkaliskách kategórie B. Najviac rizikovým je odkalisko kategórie A Nižná Slaná, kde vlastník nezabezpečuje technicko-bezpečnostný dohľad a nie je zabezpečené ani plnenie povinnosti podľa zákona č. 514/2008 Z. z. o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

V záujme **bezpečnosti vodných stavieb** počas povodňového zaťaženia bola vytvorená pracovná skupina zaoberajúca sa problematikou povodňových prietokov so zámerom zhodnotiť, či je pri prebiehajúcej klimatickej zmene postačujúca súčasná prax navrhovania a bezpečného prevádzkovania priehrad. Výsledky jej práce boli využité pri tvorbe legislatívneho materiálu a metodických pokynov.

Jedným z hlavných opatrení vlády SR a rezortu pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR zameraných na **adaptáciu lesov na zmenu klímy a zadržiavanie vody** v krajine je uplatňovanie prírody blízkeho hospodárenia a vytváranie podmienok pre takýto spôsob hospodárenia v lesoch.

Osobitným problémom a hrozbou pre bezpečnosť štátu sú rôzne **ochorenia zvierat**, ako je africký mor ošípaných, vtáčia chrípka, ale aj ďalšie, ktoré sa môžu šíriť aj do voľných chovov hospodárskych zvierat a ohrozovať tak ich zdravotný stav, potravinovú bezpečnosť a sebestačnosť vo výrobe potravín. Preto je nevyhnutné pokračovať v eradikačných opatreniach.

3.5 Zachovávanie kybernetickej bezpečnosti

Kybernetická bezpečnosť tvorí nielen veľmi dôležitú a silnú vrstvu ochrany ekonomiky a spoločnosti, ale zároveň je nevyhnutnou podmienkou ochrany stability ústavného zriadenia, suverenity a verejného poriadku SR. Aktivity na národnej úrovni preto musia smerovať k ochrane základných ľudských práv a slobôd a k ochrane bezpečnostných, sociálno-ekonomických a politických záujmov SR.

Začiatkom roka 2021 bola schválená *Národná stratégia kybernetickej bezpečnosti na roky 2021 až 2025* (ďalej len „Stratégia“). Ide o nový koncepčný dokument v oblasti kybernetickej bezpečnosti, ktorý zadefinoval princípy systému riadenia kybernetickej bezpečnosti na národnej úrovni, hrozby ovplyvňujúce kybernetickú bezpečnosť a strategické ciele.

K Stratégii neskôr počas roka pribudol tiež *Akčný plán realizácie tejto stratégie*, ktorý obsahuje celkovo 155 úloh, rozdelených podľa strategických cieľov. NBÚ zriadil pre dohľad nad jeho implementáciou stály monitorovací výbor, ktorý stav úloh monitoruje a vyhodnocuje.

V nadväznosti na potreby napĺňania odborných úloh najmä v oblasti kybernetickej bezpečnosti nastala v roku 2021 zmena v organizačnej štruktúre NBÚ, v rámci ktorej vznikol Inštitút pre bezpečnostné štúdie. Cieľom tejto zmeny bolo jednak zabezpečenie jednotného postupu NBÚ na úseku všeobecnej analytiky, posudzovania bezpečnostných rizík, vyhodnocovania politík, tvorby prognóz, stratégií a implementačných plánov NBÚ, a zároveň prispôbenie sa štandardu ostatných ministerstiev a ústredných orgánov štátnej správy. Jeho hlavná funkcia má najmä podporný charakter smerujúci k efektívnejšiemu a informovanému rozhodovaniu vedenia úradu.

Na operatívnej úrovni sa v roku 2021 vykonávali najmä **aktivity spojené s ochranou prevádzkovateľov základných služieb vrátane prvkov kritickej infraštruktúry**. Národné centrum kybernetickej bezpečnosti (ďalej len „SK-CERT“) podľa aktuálnej potreby vydávalo bezpečnostné odporúčania a varovania pred zraniteľnosťami a hrozbami. Celkovo SK-CERT vydal 53 súhrnných bezpečnostných bulletinov a 295 bezpečnostných varovaní na celkovo 711 konkrétnych zraniteľností v produktoch a službách. Ďalej SK-CERT zaslal aj 560 adresných varovaní konkrétnym organizáciám, ktoré poukazovali na výskyt zraniteľností v ich systémoch a službách, a následne odstraňovanie týchto zraniteľností s dotknutými subjektmi koordinoval. SK-CERT pokračoval tiež v riešení phishingových kampaní (celkovo 814 incidentov), kde sa dalo odstraňovať phishingový obsah, a zabrániť tak škodlivému následku aj na základe efektívnej národnej a medzinárodnej spolupráce. Okrem toho v roku 2021 sprístupnil nový vlastný nástroj na agregáciu a analýzu informácií z otvorených zdrojov TaranisNG. Tento nástroj je určený najmä pre bezpečnostné tímy, bezpečnostných výskumníkov a analytikov, pričom dnes má viac ako 280 stiahnutí a je používaný medzinárodne.

Kompetenčné a certifikačné centrum kybernetickej bezpečnosti vyvíjalo v roku 2021 intenzívne aktivity na slovenskej aj európskej úrovni, kde sa zapojilo do ekosystému kompetenčných centier s cieľom efektívnej distribúcie prostriedkov EÚ do projektov kybernetickej bezpečnosti.

Novela zákona o kybernetickej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony č. 69/2018 Z. z. nadobudla účinnosť 1. 8. 2021 s cieľom posilniť legislatívnu úpravu v oblasti kybernetickej bezpečnosti, taktiež posilniť právomoci príslušných vnútroštátnych orgánov a zabezpečiť vyššiu mieru súladu s právom EÚ. Uvedená úprava týmto posilňuje prostredie kybernetickej bezpečnosti na Slovensku. Okrem iného novela priniesla procesný postup pri certifikácii kybernetickej bezpečnosti, ktorá vyplýva z *nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/881*. Kládne si za cieľ zvýšiť úroveň kybernetickej bezpečnosti nielen na Slovensku

a v EÚ, ale aj celkovo zvyšovať dôveru v informačné a komunikačné technológie. Európskou certifikáciou sa zabezpečia spoločné požiadavky kybernetickej bezpečnosti a hodnotiace kritériá naprieč vnútroštátnym trhom a odvetviami.

Na úrovni strategického rámca Vojenské spravodajstvo (ďalej len „VS“) rozpracovalo *Stratégiu kybernetickej obrany SR*, ktorej schválenie sa predpokladá v roku 2022. V hodnotenom období VS taktiež pracovalo na implementácii doktrínálnych dokumentov NATO týkajúcich sa kybernetických operácií do národných podmienok.

V kontexte vyhládok vývoja hrozieb Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR (ďalej len „MIRRI SR“) začalo v roku 2021 pripravovať legislatívny návrh zmien právnych predpisov v dikcii MIRRI SR, ktorý umožní zrýchliť manažment záplat, aktualizácie systémov a implementovania bezpečnostných odporúčaní orgánov verejnej správy. Okrem iného je jeho cieľom aj prechod kybernetickej bezpečnosti verejnej správy z reaktívnej na proaktívnu a vybudovanie systému včasnej reakcie v prostredí verejnej správy. V rámci kybernetickej bezpečnosti verejnej správy bol nasadený aj systém Achilles vytvorený vládou jednotkou CSIRT.SK. Do systému je zapojených viac ako 150 najdôležitejších orgánov verejnej správy. Systém vykonáva pravidelné neinvazívne hodnotenie zraniteľností dostupných z internetu a Govnetu.

S ohľadom na hrozbu ransomvérových kampaní, ktoré sa v roku 2021 diali, CSIRT.SK vydal odporúčania na zmiernovanie škôd a rizika tejto hrozby. V roku 2021 bolo zaznamenané zvýšenie počtu žiadostí o vykonanie preverovaní, zálohovanie obsahu a stotožňovanie páchatel'ov na základe dožiadaní niektorých útvarov PZ alebo podaní občanov, a to v dôsledku zverejňovania nepravdivých informácií alebo zasielania rôznych výhražných informácií.

4 Záver

V roku 2021 vláda SR pokračovala v plnení úloh vyplývajúcich z programového vyhlásenia v oblasti bezpečnosti a obrany štátu.

Bezpečnostná rada SR na svojich zasadnutiach priebežne hodnotila, v súlade so zákonom o fungovaní Bezpečnostnej rady SR v čase mieru v platnom znení, aktuálnu bezpečnostnú situáciu v SR a vo svete. Kľúčovými témami pri vyhodnocovaní boli najmä situácia v bezpečnostných zložkách SR; analýza situácie v Afganistane v dôsledku postupného sťahovania spojeneckých vojsk; šírenie dezinformácií v súvislosti s protiepidemickými opatreniami; nelegálna migrácia na poľsko-bieloruských hraniciach, ako aj vývoj situácie na rusko-ukrajinských hraniciach. Pri vyhodnocovaní boli využívané aj podklady Situačného centra SR, ktoré participuje na činnosti NBAC.

Vláda SR pracovala v minulom roku v náročných podmienkach, ktoré boli poznamenané obrovským náporom na zdravotnícky systém a prostredníctvom nevyhnutných protiepidemických opatrení aj na obyvateľstvo. Pandémia COVID-19 ovplyvňovala tiež vonkajšie bezpečnostné prostredie.

V rámci snáh o oslabenie jednoty a súdržnosti EÚ a NATO zneužívalo Bielorusko úmyselne vyvolanú migráciu osôb najmä z krajín Blízkeho východu. Neskôr bola táto činnosť hodnotená ako prvok celkovej hybridnej vojny Ruska proti členským štátom EÚ.

Dianie v Bielorusku malo čiastočne prikrýť hromadenie ozbrojených síl Ruskej federácie na hranici s Ukrajinou. K eskalácii vzťahov medzi EÚ, NATO a Ruskom prispeli písomné požiadavky Ruska adresované USA a NATO, v ktorých boli uvedené návrhy zaistenia bezpečnosti v Európe. Návrhy zohľadňovali obavy Ruska, ale aj neprijateľné požiadavky s negatívnym dosahom na bezpečnosť SR, ktoré boli hodnotené ako ultimátum.

Vnútorne bezpečnostné prostredie SR bolo významne ovplyvnené pandémiou COVID-19, ale aj znepokojujúcim vývojom v orgánoch činných v trestnom konaní.

Kancelária Bezpečnostnej rady SR bola v druhej polovici roka koordinátorom úlohy, ktorú Bezpečnostná rada SR uložila jej predsedovi. Cieľom odbornej pracovnej skupiny *Pre obnovu dôvery v právny štát* bolo zanalyzovať, vyhodnotiť a navrhnúť nástroje na zvýšenie záruk zákonnosti a ústavnosti pri plnení úloh bezpečnosti a poriadku v spoločnosti jednotlivými zložkami štátu.

Pandémia COVID-19, samozrejme, ovplyvnila aj ďalšie oblasti ako kriminalita, nelegálna migrácia, ale aj ekonomika SR. Celková úroveň kriminality v minulom roku dosahovala klesajúci trend počtu zistených trestných činov. Medziročne bol však zaznamenaný rast nelegálnej migrácie.

Stupňovanie napätia v blízkosti ukrajinských hraníc zvýraznilo potrebu riešiť problematiku prenosu utajovaných skutočností vo forme vylepšenia praktickej stránky medzi niektorými ústrednými orgánmi štátnej správy navzájom, ako aj vo vzťahu k NATO. Z dôvodu posúdenia nevyhnutnosti riešiť uvedenú problematiku bude potrebné zistiť informáciu o stave zabezpečenia schopnosti prenosu utajovaných skutočností na jednotlivých rezortoch.

Ekonomika SR po prvotnom šoku z pandémie v minulom roku vzrástla. Zachraňoval ju predovšetkým domáci dopyt, pričom export tovarov a služieb sa čiastočne zotavil, no veľké problémy boli s nedostatkom komponentov a vysokými cenami výrobných vstupov na konci roka.

Do budúcnosti je potrebné poučiť sa z krízových situácií a na základe ich vyhodnotenia aktualizovať plány na riešenie krízových situácií najmä na strategickej úrovni.